

RAPORT O STANIE GMINY GRYBÓW

2023

URZĄD GMINY GRYBÓW
33-330 Grybów
ul. Jakubowskiego 33
tel. 18 445 02 04
e-mail: ug@gminagrybow.pl
www.gminagrybow.pl

Opracowała Danuta Krok – Sekretarz Gminy Grybów
Grybów, maj 2024

Szanowni Państwo,

Realizując obowiązek wynikający z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, przedstawiam Państwu Raport o stanie Gminy Grybów w roku 2023.

Raport zawiera podsumowanie mojej działalności w roku poprzednim, oraz efekty i rezultaty działań, a także nakłady finansowe związane z ich realizacją. Podstawą dla prezentacji danych są zadania budżetowe Urzędu Gminy Grybów oraz jednostek organizacyjnych Gminy Grybów. W szczególności, Raport zawiera informację o realizacji programów, polityk i strategii oraz uchwał Rady Gminy.

Dane zawarte w Raporcie potwierdzają pozytywne zmiany, które zaszły w naszej Gminie niemal w każdej dziedzinie życia. W 2023 r. rozpoczęliśmy realizację kilka kluczowych inwestycji, z terminem zakończenia w roku 2024; tj. budowa nowej szkoły podstawowej w Gródku z częścią sportową – którą planujemy oddać do użytku w listopadzie br. oraz budowa pierwszego samorządowego przedszkola i żłobka we Floryncie, w których miejsca będą dostępne dla najmłodszych od 2025 roku. Rozpoczęliśmy również przebudowę stadionu sportowego i boiska szkolnego w szkole podstawowej w Cieniawie. Te dwa zmodernizowane obiekty sportowe w niedługim czasie służyć będą dzieciom, młodzieży i dorosłym. W 2023 roku wybudowanych i oddanych do użytku zostało 17,13 km sieci kanalizacji. Inwestycje sanitarne są skutecznie realizowane w tych miejscowościach, w których zaludnienie jest wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków. Tym samym, wybudowaliśmy dotychczas prawie 133 km sieci kanalizacyjnej. Podobne działania prowadzimy w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w wodę. W 2023 r. to 18,6 km wybudowanych wodociągów a łączny dotychczasowy przyrost sieci wodociągowej to ponad 55 km.

Cieszy dalszy, utrzymujący się dodatni przyrost naturalny w naszej gminie. W 2023 r. urodziło się 270 dzieci. Intensywnie rozwija się zabudowa mieszkaniowa, co jest widoczne w każdej miejscowości gminy. W 2023 r. 120 budynków mieszkalnych zostało oddanych do użytkowania, a kolejne 22 otrzymały pozwolenie na budowę. Gmina jest czysta i zadbane. Poprawiamy jakość dróg, i budujemy chodniki dla bezpieczeństwa publicznego, poprawiamy warunki uczenia się i pracy w placówkach oświatowych. Na bieżąco zaspokajamy indywidualne potrzeby mieszkańców, również w kwestii planowania przestrzennego, umożliwiając dokonanie zmian przeznaczenia gruntów pod zabudowę mieszkaniową. Nieustannie poprawiamy jakość świadczonych usług publicznych oraz dostępność mieszkańców do e-usług. W 2023 uruchomiliśmy Portal Interesanta, za pomocą którego klient Urzędu może załatwić wiele spraw drogą elektroniczną a realizacja e-usług odbywa się w sposób zapewniający cyberbezpieczeństwo i ochronę danych i informacji.

Oddając w Państwa ręce Raport o stanie gminy w roku 2023, zapraszam do lektury i zapoznania się ze wszystkimi efektami naszej wspólnej pracy na rzecz Gminy. Zachęcam jednocześnie do debaty o stanie Gminy, która odbędzie się podczas sesji Rady Gminy Grybów planowanej w czerwcu 2024 r.

Jacek Migacz

Wójt Gminy Grybów

Spis treści

Gmina Grybów w liczbach.....	6
Informacje finansowe.....	8
Wydarzenia.....	11
Władze Gminy Grybów.....	15
Administracja	16
Społeczeństwo obywatelskie	20
Sołectwa	20
Rada Gminy	21
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	22
Bezpieczeństwo publiczne	22
Ochrona przeciwpożarowa	22
Zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna	25
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	26
Ochrona powietrza.....	27
Gospodarka odpadami.....	28
Oświetlenie ulic, placów i dróg	29
Zapobieganie bezdomności zwierząt	30
Transport i łączność.....	31
Gospodarka mieszkaniowa	34
Rolnictwo i łowiectwo.....	36
Infrastruktura wodociągowa.....	36
Infrastruktura kanalizacyjna.....	37
Rolnictwo i łowiectwo	39
Leśnictwo	41
Polityka społeczna i rodzina.....	42
Pomoc społeczna.....	42
Rodzina.....	44
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	46
Ochrona zdrowia.....	48
Oświata i edukacyjna opieka wychowawcza	50
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	55
Kultura fizyczna i turystyka	60
Wieloletnia Prognoza Finansowa	64
Informacja o stanie mienia komunalnego.....	72
Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Gminy Grybów do roku 2030	74

Gmina Grybów w liczbach

W roku 2023 liczba mieszkańców zameldowanych na terenie gminy wynosiła 25 803, w tym 12 875 kobiet oraz 12 928 mężczyzn. Liczba mężczyzn przewyższała więc liczbę kobiet o 53. W porównaniu z rokiem 2022, ludność gminy zwiększyła się o 7 osób. W obrębie gminy w 2023 dokonano 296 przemeldowań. Zameldowanych zostało 471 osób, a wymeldowano 463 osoby. W roku 2023 nie odnotowano emigracji. Zarejestrowano 157 małżeństw.

Corocznie w gminie rodzi się ok 200-300 dzieci. W roku 2023, urodziło się 270 dzieci. Wśród urodzonych w 2023 roku dzieci, chłopcy stanowią większość – urodziło się ich 149 a dziewczynek 121. Mimo niekorzystnych zjawisk demograficznych w kraju, w gminie Grybów nadal utrzymuje się dodatnie saldo ruchu naturalnego. Więcej jest urodzeń niż zgonów, w 2023 zmarło 218 osób.

Kolejny rok struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Grybów, utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Na koniec 2023 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli mieszkańców gminy w wieku 17 lat i mniej wyniosła 6 444. Udział ludności w tej grupie ekonomicznej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wyniosła 24,97%. Wśród osób w wieku przedprodukcyjnym przeważali mężczyźni (3308). Na koniec 2023 roku w gminie Grybów liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła 15 366 i była mniejsza o 4 osoby. Udział ludności w tej grupie ekonomicznej ogólnej liczbie mieszkańców, wyniósł 59,55% i był niższy niż w roku ubiegłym. Wśród osób w wieku produkcyjnym również przeważali mężczyźni (8225). Podobnie jak w roku 2022, obserwuje się wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym, czyli kobiet wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku powyżej 65 lat. W roku 2023 liczba ludności w tej grupie wyniosła 3993 (wzrost w stosunku do roku 2022 o 93 osoby).

W dalszym ciągu dynamicznie rozwija się budownictwo na terenie gminy i dotyczy wszystkich dziedzin gospodarki, tj. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej, produkcyjnej oraz rekreacyjnej. W 2023 r. według danych z Rejestru Decyzji, Warunków i Zgłoszeń oddano do użytku 120 budynków mieszkalnych oraz wydano kolejnych 22 pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych. Dane te potwierdzają, że gmina Grybów jest miejscem atrakcyjnym i przyjaznym do życia. Najwięcej budynków mieszkalnych powstaje w miejscowości Ptaszkowa, Krużłowa Wyżna i Niżna oraz Siołkowa.

W 2023 roku Polska Spółka Gazownictwa rozpoczęła szeroko zakrojoną inwestycję w zakresie budowy gazociągu wysokiego ciśnienia DN300 na terenie powiatu gorlickiego i nowosądeckiego, którym objęła miejscowości gminy takie jak Siołkowa, Stara Wieś, Ptaszkowa i Cieniawa. Inwestycja umożliwi mieszkańcom i przedsiębiorcom dostawę gazu ziemnego z terminala w Świnoujściu. Jednocześnie coraz więcej terenów gminy obejmuje światłowód, zapewniając mieszkańcom dostęp do szybkiego Internetu, co przy konsekwentnie realizowanych inwestycjach gminnych w zakresie budowy i rozbudowy infrastruktury technicznej powoduje, że coraz więcej inwestorów jest zainteresowanych zakupem i zagospodarowaniem gruntów na terenie Gminy. W 2023 roku Urząd Gminy zarejestrował 250 aktów notarialnych potwierdzających nabycie gruntów na terenie gminy Grybów.

Na obszarze gminy prowadzona jest działalność usługowa, handlowa i produkcyjna, realizowana przez różne podmioty gospodarcze, w tym głównie w ramach działalności gospodarczej osób fizycznych (usługi ogólnobudowlane, naprawa pojazdów, handel, usługi ogólnobranżowe). W roku 2023 działalność gospodarczą na terenie gminy prowadziło 1378 podmiotów gospodarczych, przy czym 107 wykreślono z ewidencji działalności, a 91 założono nowych. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w sekcji budownictwa oraz

handlu i naprawy pojazdów samochodowych. W gminie Grybów w roku 2023 dominowały mikro i małe przedsiębiorstwa. Największe nagromadzenie przedsiębiorców występuje na obszarze miejscowości Ptaszkowa (207), Stróże (171) i Biała Niżna (151). Natomiast przedsiębiorczość w najmniejszym stopniu rozwinęła się (m.in. ze względu na wielkość miejscowości) w Chodorowej i Wyskitnej, w których było zarejestrowanych mniej niż 30 działalności.

W 2023 r. w gminie Grybów było 672 osoby bezrobotne, z czego 368 długotrwale czyli ponad 12 miesięcy. W 2023 roku 25 osób z terenu Gminy zostało zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Pod względem wykształcenia problem bezrobocia najbardziej dotyczy osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 226 osób oraz policealnym i średnim zawodowym, 219 osób. Duża grupa osób bezrobotnych, 222 osoby to kobiety posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia. 91 osób bezrobotnych z gminy Grybów to osoby z wyższym wykształceniem. W porównaniu do ubiegłego roku struktura bezrobotnych utrzymuje się na podobnym poziomie.

W gminie Grybów w 2023 roku działało, w ramach zespołów szkolno – przedszkolnych, 7 przedszkoli (po jednym w Białej Niżnej, Kąclowej, Krużlowej Wyżnej, Siołkowej i Stróżach oraz 2 w Ptaszkowej), 8 oddziałów przedszkolnych (w miejscowościach Binczarowa, Cieniawa, Florynka, Gródek, Polna, Stara Wieś, Wawrzka i Wyskitna), a także 4 przedszkola niepubliczne i 1 niepubliczny rehabilitacyjny punkt przedszkolny. Łącznie placówki te zapewniają 1222 miejsca, z czego 272 w placówkach niepublicznych. Wychowaniem przedszkolnym objętych było 1141 dzieci z terenu gminy, w tym 791 dzieci w wieku 2,5 – 5 lat i 350 dzieci w wieku 6 lat.

Na terenie gminy Grybów funkcjonuje 15 szkół podstawowych, do których w 2023 roku uczęszczało łącznie 2 594 uczniów. Komfort nauki i pracy w szkołach jest dobry, na 1 oddział przypadało 17 uczniów. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w ostatnich 3 latach w gminie Grybów utrzymywały się na poziomie średniej dla powiatu nowosądeckiego odbiegając od średnich wyników dla województwa małopolskiego w przypadku egzaminu z matematyki i języka angielskiego.

Infrastruktura rekreacyjno-sportowa na terenie gminy Grybów jest bardzo dobrze rozwinięta. Przez Gminę przebiegają dwa szlaki rowerowe oraz szlak architektury drewnianej. W 2023 r. mieszkańcy gminy mieli do dyspozycji 14 ogólnodostępnych boisk sportowych, w tym 11 boisk przy szkołach podstawowych, 12 placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz 12 sal gimnastycznych w szkołach, z których poza godzinami pracy szkoły można było korzystać na ustalonych zasadach. Ponadto w 2023 r. działał Park Linowy i trasy nartorolkowe przy Centrum Sportów Zimowych w Ptaszkowej oraz trasy rowerowe i lodowisko w Białej Niżnej. Mieszkańcy i turyści mogli skorzystać również z tężni solankowej i innych atrakcji na terenie CSZ w Ptaszkowej.

Informacje finansowe

Gospodarka finansowa gminy opiera się o budżet gminy stanowiący roczny plan finansowy jej dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów. Prognozowane dochody i przychody gminy muszą być równe jej wydatkom i rozchodom, jest to tzw. budżet zrównoważony. Przygotowanie projektu budżetu należy do wyłącznej kompetencji Wójta, zaś jego zatwierdzenie do wyłącznej kompetencji Rady Gminy. Na realizację swoich zadań gmina ma zagwarantowane prawo pozyskiwania dochodów własnych lub subwencji i dotacji z budżetu państwa.

Budżet Gminy w roku 2023 realizowany był w oparciu o *Uchwałę Nr XLVII/454/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 28 grudnia 2022 roku*. Przedmiotową Uchwałą ustalono dochody budżetu na kwotę 130 431 052,00 zł oraz wydatki budżetu na kwotę 135 517 993,00 zł.

W 2023 roku budżet Gminy ulegał kilkakrotnym zmianom. Rada Gminy podjęła 12 uchwał w sprawie zmiany budżetu Gminy na rok 2023. Wójt Gminy wydał 24 zarządzenia w sprawie zmiany budżetu w roku 2023. Plan dochodów po zmianach wyniósł 142 085 608,29 zł. Plan wydatków po zmianach wyniósł 159 985 694,12 zł w tym wydatki majątkowe wyniosły 33 713 684,32 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, wykonane dochody budżetu gminy wyniosły 5 517,078 zł., natomiast wykonane wydatki budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 5 785,38 zł.

W strukturze wydatków budżetu gminy największą pozycję stanowiły wynagrodzenia i składki od nich naliczane 39%, następnie wydatki związane z realizacją zadań statutowych 24%, w dalszej kolejności wydatki majątkowe 20%, świadczenia na rzecz osób fizycznych 11%, dotacje na zadania bieżące 5%, wydatki na programu z udziałem środków europejskich 1%.

Sytuację finansową gminy Grybów w roku 2023 należy określić jako dobrą. Zadłużenia przeterminowane nie wystąpiły. Gmina nie udzielała gwarancji i poręczeń. Płynność finansowa gminy jest zachowana, nie zaciągano kredytów przejściowych na działalność bieżącą. W 2021 r. zaciągnięto pożyczkę inwestycyjną w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska w Krakowie z przeznaczeniem na budowę kanalizacji sanitarnej w wysokości 12 000 000,00 zł. Na dzień 31 grudnia 2023 r. zadłużenie gminy z tytułu zaciągniętej pożyczki wyniosło 8 000 000,00 zł. a odsetki od zaciągniętej pożyczki zapłacone w roku 2023 wyniosły 549 097,53 zł.

Dochody podatkowe z terenu gminy Grybów w 2023 roku wyniosły 24 206 673,34 zł. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) są dzielone pomiędzy skarb państwa i jednostki samorządu terytorialnego. Stanowią one zasadniczą część dochodów własnych jst, a tym samym w istotny sposób wpływają na możliwości finansowania przez samorządy ich zadań własnych

W 2023 r. udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wyniósł 13 046 374,00 zł. Mniejszą pozycję stanowił udział we wpływach z podatku od osób prawnych (CIT), który wyniósł 336 690,00 zł. Wpływy z podatków lokalnych (podatek od nieruchomości, leśny, rolny i od środków transportowych) wyniosły 8 912 474,45 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy, wysokość podatków lokalnych wyniosła 345,40 zł.

W związku z obniżeniem przez Radę Gminy Grybów górnych stawek podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, dochody Gminy Grybów w 2023 roku z tego tytułu były uszczuplone o 2 751 948,40 zł, w tym 2 411 636,24 zł. z podatku od nieruchomości i 340 312,16 zł, z podatku od środków transportowych.

Wartość dochodów gminy w roku 2023 r. była obniżona również na skutek wprowadzenia 16 listopada 2004 roku przez Radę Gminy Grybów *Uchwałami XXI/128/2004 oraz XXI/129/2004* zwolnień od podatku od nieruchomości (budynków mieszkalnych lub ich części oraz pozostałych budynków niezwiązanych z działalnością gospodarczą) oraz zwolnień od podatku leśnego (lasu stanowiące mienie komunalne). Skutki zwolnienia w 2023 r. wyniosły odpowiednio 838 796,15 zł w tym: 829 989,19 zł. z podatku od budynków mieszkalnych oraz 8 806,96 zł. z podatku leśnego.

Na dzień 31 grudnia gmina Grybów posiadała zaległości netto w kwocie 2 890 227,63 zł. „Zaległości netto” to należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty już minął i mogą być egzekwowane.

Największą kwotę zaległości stanowiły zaliczki alimentacyjne i fundusz alimentacyjny w kwocie 1 485 810,95 zł oraz zaległości z tytułu podatków i opłat lokalnych w kwocie 710 208,70 zł.

- Zaległości podatkowe od osób prawnych wyniosły na koniec roku 384 497,45 zł, z czego 346 079,60 zł to zaległość Spółki Browar Grybów. Do osób prawnych wysłano 23 upomnienia na łączną kwotę 105 048,30 zł. Kwota spłacona po otrzymaniu upomnienia to 95 663,30 zł. Na pozostałe upomnienia sporządzono i wysłano 3 tytuły wykonawcze do Urzędu Skarbowego na łączną kwotę 9 385,00 zł. Zaległości zostały umorzone 1 osobie prawnej w podatku od nieruchomości na kwotę główną 40 802,00 zł oraz odsetki w kwocie 2 455,00 zł.
- Zaległości podatkowe od osób fizycznych wyniosły na koniec roku 325 255,11 zł. Najwięcej osób zalega w podatku od nieruchomości. Niezapłacony podatek wyniósł 266 174,39 zł, z czego 84 622,60 zł to zaległość należąca do jednej osoby fizycznej, na którą sporządzona jest hipoteka. Wysłano 253 upomnienia na kwotę 178 331,18 zł. Częściowo upomnienia, po ich otrzymaniu przez osoby fizyczne zostały spłacone, na pozostałe upomnienia sporządzono i wysłano 67 tytułów wykonawczych do Urzędu Skarbowego na łączną kwotę 15 947,70 zł. Tytuły wykonawcze spłacone zostały w kwocie 9 880,21 zł. Pozostała kwota do spłaty wynosi 6 067,49 zł. Zaległości zostały umorzone 1 osobie fizycznej na zobowiązanie łączne w kwocie głównej: w podatku od nieruchomości 642,00 zł, w podatku rolnym 170,00 zł, w podatku leśnym 23,00 zł.
- W podatku od środków transportowych zalega 3 osoby na kwotę 29 235,94 zł. Wysłano 4 upomnienia na kwotę 25 016,00 zł. W Urzędzie Skarbowym pozostają tytuły wykonawcze do realizacji za ubiegłe lata w kwocie 22 385,98 zł.
- Zaległości z podatku od spadków i darowizn na 31 grudnia 2023 r. wynoszą 13 221,03 zł. Umorzono podatek od spadków i darowizn na kwotę 59 716,00 zł oraz rozłożono na raty kwotę 37 460,06 zł.
- Zaległość od czynności cywilnoprawnych na koniec roku wynosi 13 442,38 zł.

Wartość mienia gminy Grybów na koniec 2023 roku wynosiła netto 203 097 402,49 zł. W porównaniu z rokiem ubiegłym, wartość mienia gminnego wzrosła o 9 105 523,43 zł. Wzrost wartości mienia głównie spowodowany został oddaniem do użytku nowo wybudowanych wodociągów oraz kanalizacji, drogi i mostu w Gródku oraz m.in. modernizacji szkół w Stróżach, Białej Niżnej i Ptaszkowej.

Wartość netto poszczególnych składników mienia w roku 2023 kształtowała się następująco:

- Grunty – 17 411 520,65 zł,
- Budynki i budowle oraz Obiekty inżynierii lądowej i wodnej – 181 052 126,14 zł
- Środki transportu – 1 971 447,52 zł
- Inne środki trwałe – 298 207,37 zł
- Urządzenia techniczne i maszyny – 2 364 100,81 zł.

Samorząd gminy skutecznie w roku 2023 pozyskiwał dodatkowe środki z funduszy zewnętrznych, zarówno z budżetu środków europejskich jak też z budżetu państwa w ramach np. funduszy celowych. Pozyskane fundusze pozwalają na kontynuację planów rozwojowych gminy, w szczególności w zakresie infrastruktury drogowej (drogi lokalne), społecznej (edukacja, ochrona zdrowia) oraz wodno-kanalizacyjnej.

- W 2023 roku złożono 34 wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć i projektów na łączną kwotę dofinansowania 46 055 703,07 zł, z czego 27 wniosków zostało wybranych do dofinansowania na łączną kwotę 29 179 334,38 zł, 3 złożone wnioski na kwotę 803 790,94 zł oczekują na decyzję natomiast 3, na kwotę 16 072 578,00 zł, zostały ocenione negatywnie.

W wydarzenia

Wyzwaniem, z którym mierzył się samorząd gminy w pierwszych miesiącach 2023 roku, była dystrybucja węgla związana z kryzysem energetycznym wywołanym rosyjską agresją na Ukrainę. Ustawa o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych weszła w życie w listopadzie 2022 r., jednak zakup surowca, a potem jego dystrybucja przez gminę trwała jeszcze do czerwca. Gmina mogła kupować węgiel za maksymalnie 1,5 tys. zł za tonę i sprzedawać go mieszkańcom za nie więcej niż 2 tys. zł za tonę. Węgiel zakupiony przez gminę w ilości 1 803 tony, za preferencyjną cenę 1950,00 zł za tonę kupiło 561 gospodarstw domowych.

Poważnym problemem, z którym w mijającym roku mierzył się samorząd gminy, była inflacja, która znacząco podwyższyła koszty wielu inwestycji, także w trakcie ich trwania. W marcu 2023 r. gmina po raz pierwszy musiała przekazać do prezesa Urzędu Regulacji Energetyki raport z realizacji celu oszczędności energii elektrycznej, które nałożyła ustawa o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej. Regulacja wprowadziła obowiązkowy cel 10 proc. zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków oraz przez wykorzystywane urządzenia techniczne, instalacje i pojazdy.

Rok 2023 r. to także liczne rządowe programy wspierające lokalne inwestycje oraz programy grantowe, w których samorząd gminy aktywnie uczestniczył. Największe środki trafiły do samorządu gminy z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład w wysokości 20 278 320,00 zł na realizację projektów o wartości 25 097 796,19 zł.

Niemalym wyzwaniem dla gminy była też dystrybucja laptopów dla czwartoklasistów, które w liczbie 357 otrzymała gmina z Programu realizowanego przez Ministerstwo Cyfryzacji. Laptopy ostatecznie trafiły do 15 szkół, po zawarciu przez gminę z rodzicami uczniów, umów użyczenia.

Z kolei we wrześniu, po wielomiesięcznych konsultacjach, weszła w życie długo oczekiwana reforma planowania i zagospodarowania przestrzennego, która nałożyła na gminy szereg nowych obowiązków. Przede wszystkim ustawa wprowadziła obowiązek sporządzenia planów ogólnych do końca 2025 r.

Ważnym wydarzeniem, także dla samorządu gminy, były wybory parlamentarne, a to m.in. dlatego, że znowelizowana na początku 2023 r. ordynacja wyborcza nałożyła na gminy szereg nowych obowiązków związanych z bezpłatnym dowozem wyborców czy koniecznością zwiększenia liczby obwodów głosowania. Postanowieniem Komisarza Wyborczego utworzono w gminie 16-sty obwód głosowania w miejscowości Krużłowa Niżna i 17-sty obwód głosowania w miejscowości Chodorowa.

We wrześniu ruszył też nowy, poszerzony system Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, (CEEB) który ma pomóc m.in. w zmniejszeniu kosztów inwentaryzacji źródeł ogrzewania. W tym celu Główny Urząd Nadzoru Budowlanego przekazał nieodpłatnie gminie terminal mający służyć do prowadzenia kontroli w terenie. Ustawa nałożyła na administrację Urzędu nowe zadanie związane z inwentaryzacją i kontrolą źródeł ciepła na terenie gminy.

Tematem, którym zajmowała się administracja samorządu gminy w 2023 r. były e-Doręczenia. Początkowo ustawa w tym zakresie zobowiązała wszystkie samorządy i ich związki, zakłady budżetowe czy samorządowe instytucje kultury do korzystania z e-Doręczeń już od 10 grudnia 2023 r. Zadanie okazało się jednak tak dużym i skomplikowanym wyzwaniem, że termin wdrożenia tego narzędzia kilkakrotnie

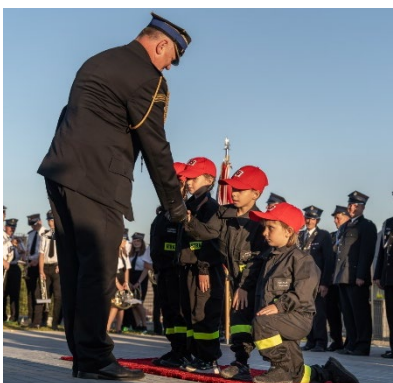
przesuwano. Obecnie najwcześniejszy termin wdrożenia e-Doręczeń to 30 marca 2024, a najpóźniejszy 1 stycznia 2025.

W roku 2023 gmina Grybów utraciła status gminy „biednej” w rozumieniu definicji Wskaźnika G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjętego do obliczania subwencji wyrównawczej. Utrata statusu gminy „biednej” oraz uzyskanie statusu gminy "bogatej" świadczy o postępie rozwojowym gminy zarządzanej przez Wójta Jacka Migacza. Dążenie do zwiększenia potencjału gospodarczego i inwestycyjnego Gminy Grybów, w tym realizacja w ostatnich 5 latach licznych inwestycji i przedsięwzięć służących poprawie jakości życia mieszkańców jest widoczna nie tylko we wskaźnikach statystycznych, ale także w codziennym życiu.

W 2023 r. odbyło się na terenie gminy kilka wydarzeń kulturalnych i sportowych o masowym charakterze, oraz różnych uroczystości i jubileuszy, w których uczestniczył Wójt Gminy.

W kalendarzu gminnych imprez o charakterze kulturalnym i rozrywkowym pojawiło się z inicjatywy Wójta Jacka Migacza nowe wydarzenie pt: Przegląd Dorobku Kulturalnego Gminy Grybów. Podczas 2-dniowego festiwalu smaków i kultury zaprezentowano dziedzictwo kulturowe gminy od tradycyjnych tańców ludowych przez dzieła lokalnych artystów występy chórów, orkiestr, aż po prezentacje kulinarne Kół Gospodyń Wiejskich.

14 sierpnia odbyły się Obchody 55-lecia istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Starej Wsi połączone z poświęceniem rozbudowanej i zmodernizowanej remizy oraz przekazaniem samochodu ratowniczo-gaśniczego. Podczas uroczystości odbyło się także ślubowanie i pasowanie 36 członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej, którego dokonał Prezes Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP. W uroczystości wzięli udział Senator RP i Posłowie na Sejm RP z Ziemi Sądeckiej, przedstawiciele władz samorządowych i państwowych.

4 września 2023 roku był ważnym dniem nie tylko dla całej społeczności uczniowskiej Szkoły Podstawowej w Gródku, ale również dla wszystkich mieszkańców Gródka. Wmurowania aktu erekcyjnego oraz kamienia węgielnego pod budowę nowej Szkoły im. Armii Krajowej w Gródku dokonali Wójt Gminy Jacek Migacz oraz Dyrektor Szkoły Małgorzata Fyda – Wiśniowska.

W październiku odbyło uroczyste odsłonięcie muralu oficerów Romana Proszka i Mariana Jureckiego. Dzieło to powstało na ścianie budynku w Stróżach, w którym przyszli na świat i mieszkali. Mural powstał dzięki wsparciu Gminy Grybów, Instytutu Pamięi Narodowej oddział w Krakowie, osób prywatnych, firm, mieszkańców Stróż. Autorem projektu i wykonawcą muralu jest Arkadiusz Andrejkow.

Również w październiku na trasach nartorolkowych Centrum Sportów Zimowych w Ptaszkowej odbyły się Mistrzostwa Polski Seniorów oraz finałowa edycja Pucharu Polski w biegach na nartorolkach organizowane przez Polski Związek Narciarski. Rywalizacja podzielona została na dwa dni. W pierwszy dzień zawodnicy rywalizowali w sprincie techniką klasyczną, a w drugi dzień rozegrane zostały dystanse stylem dowolnym ze startu wspólnego.

30 grudnia 2023 r. w Kinie „Biała” w Grybowie 35 par z terenu gminy Grybów obchodziło 50-lecie małżeństwa. Jubilaci zostali odznaczeni medalami „Za długoletnie pożycie małżeńskie” nadanymi przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudę w dowód społecznego uznania dla trwałości małżeństwa i rodziny. Wójt Gminy Jacek Migacz złożył wszystkim Jubilatom najserdeczniejsze gratulacje i życzenia na dalsze wspólne i szczęśliwe lata życia.

Władze Gminy Grybów

Organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Gminy Grybów a organem wykonawczym jest Wójt Gminy Grybów. Wójtem Gminy VIII kadencji był Jacek Migacz.

W wyniku wyborów samorządowych 7 kwietnia 2024 r. Jacek Migacz został wybrany powtórnie na Wójta Gminy Grybów. Funkcję zastępcy wójta w 2023 roku pełnił Piotr Obrzut i sprawuje ją nadal.

Sekretarzem Gminy jest Danuta Krok. Skarbnikiem Gminy jest Elżbieta Chronowska. Przewodniczącym Rady Gminy VIII kadencji był Jacek Ziębiec, a wiceprzewodniczącymi Maria Michalik i Grzegorz Karakuła.

Pozostali radni VIII kadencji: Marcin Bednarz, Adrian Czochór, Piotr Fyda, Antoni Gruca, Kazimierz Igielski, Monika Janur, Krzysztof Koszyk, Marian Kruczek, Antoni Kruczek, Krzysztof Oleksy, Krzysztof Olszanecki, Jan Ptaszkowski, Anna Poznańska, Jan Radzik, Feliks Rządca, Jan Smoła, Stanisław Szambelan, Marzena Szyszka.

Rada Gminy Grybów IX kadencji, po złożeniu ślubowania podczas uroczystej sesji Rady Gminy Grybów 7 maja 2024 r. przedstawia się następująco: Marcin Bednarz, Chronowski Stanisław, Czochór Adrian, Dziedzic Aneta, Fyda Piotr, Fyda Stanisław, Głowczyk Kazimierz, Gryboś Jan, Karakuła Grzegorz, Koszyk Krzysztof, Krok Józefa, Kruczek Marian, Michalik Maria, Mikulski Tomasz, Obrzut Daniel, Rządca Feliks, Smoła Jan, Tokarz Adam, Wojtas Piotr, Wojtarowicz Bartosz, Ziębiec Jacek.

Prezydium Rady Gminy VIII kadencji stanowią Jacek Ziębiec Przewodniczący, Maria Michalik i Grzegorz Karakuła – Wiceprzewodniczący.

Administracja

Wójt Gminy Grybów wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy. W 2023 r. w Urzędzie Gminy zatrudnionych było 52 osoby na 52 etatach, w tym 49 osób na stanowiskach urzędniczych, 4 osoby na stanowiskach obsługi i 1 pomoc administracyjna. Urząd Gminy jest podzielony na komórki organizacyjne, z których każda realizuje zadania (usługi publiczne) o zbliżonym charakterze.

- Referat Organizacyjny i Spraw Obywatelskich,
- Referat Budżetu i Finansów,
- Referat Infrastruktury i Rozwoju,
- Referat Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa,
- Referat Oświaty,
- Samodzielne stanowisko radcy prawnego,
- Samodzielne stanowisko ds. kontroli wewnętrznej,
- Samodzielne stanowisko audytora wewnętrznego,
- oraz pełnomocnik ds. informacji niejawnych, inspektor ochrony danych osobowych, specjalista bhp – świadczący usługi zewnętrzne na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych.

Wydatki zrealizowane przez administrację w 2023 roku, według obszarów zarządzania	
Kategoria wydatku/obszar zarządzania	Wydatki zrealizowane w 2023 roku w zł
Administracja publiczna	8 714 268,36
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 152 301,58
Działalność usługowa	15 995,70
Edukacyjna opieka wychowawcza	880 676,80
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	9 835 743,52
Gospodarka mieszkaniowa	1 196 224,98
Kultura fizyczna i sport	3 170 029,68
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 677 007,32
Leśnictwo	34 460,59
Obrona narodowa	300,00
Obsługa długu publicznego	549 097,53
Ochrona zdrowia	761 443,69
Oświata i wychowanie	64 562 817,02
Pomoc społeczna	8 140 507,57
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 450 641,10
Rodzina	12 506 752,10
Rolnictwo i łowiectwo	16 946 213,52
W tym infrastruktura wodociągowa wsi	3 284 730,15
W tym infrastruktura kanalizacyjna wsi	12 343 502,29
W tym rolnictwo i łowiectwo	1 317 981,08
Szkolnictwo wyższe i nauka	29 250,00
Transport i łączność	12 464 533,44
Turystyka	20 000,00
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (obsługa wyborów do Sejmu i Senatu RP)	171 857,00

Zapewnienie powszechnego i równego dostępu do usług publicznych o odpowiedniej jakości to jedno z podstawowych zadań, które stoi przed administracją Urzędu Gminy. Nieustannie w tym celu poprawiamy jakość świadczonych usług publicznych oraz podejmujemy działania w celu zapewnienia klientom Urzędu alternatywnych możliwości załatwienia spraw urzędowych.

- W 2023 roku został uruchomiony Portal Interesanta, za pomocą którego klient Urzędu może załatwić wiele spraw drogą elektroniczną. Logując się do Portalu mieszkańcy/klienci mogą sprawdzić stan należnych podatków, dokonać płatności czy złożyć wnioski w sprawach urzędowych. Realizacja usług drogą elektroniczną odbywa się w sposób zapewniający wysokie bezpieczeństwo i ochronę danych za pomocą profilu zaufanego.
- W 2023 r. zrealizowany i zakończony został projekt *Cyfrowa Gmina* w kwocie wydatków 299 874,00 zł, w ramach którego zostały rozszerzone e-usługi w obszarze dróg gminnych, wodociągów i kanalizacji.
- W 2023 r., w celu zwiększenia dostępności architektonicznej do Urzędu Gminy Grybów przez klientów Urzędu, w tym z niepełnosprawnościami, wykonano łącznik między budynkiem Urzędu Gminy a nowowyprowadzonym budynkiem ośrodka kultury obok Urzędu Gminy. Połączenie obu budynków pozwala na dotarcie klientów z niepełnosprawnościami na poziom I piętra Urzędu za pomocą windy znajdującej się w budynku sąsiednim. Na inwestycję poniesiono wydatek w wysokości 442 800,00 zł.

W 2023 r. ze środków *Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych* pozyskano 383 472,75 zł na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych w Urzędzie Gminy w tym dla osób niepełnosprawnych. Zadanie zostanie zrealizowane w 2024 r. a prace remontowe obejmą m.in. remont ciągów komunikacyjnych, wymianę drzwi, remont schodów i barier. Jest to kolejne działanie z myślą o likwidacji barier architektonicznych i zwiększenia dostępności do usług publicznych dla osób ze specjalnymi potrzebami i poruszających się na wózkach.

Administracja Urzędu Gminy w 2023 roku realizowała wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym tzw. zadania własne, wynikające w szczególności z ustawy o samorządzie gminnym oraz zadania zlecone z zakresu administracji państwowej, które administracja rządowa lub inne jednostki samorządu terytorialnego przekazały gminie w drodze ustawy lub na podstawie porozumienia. Były to m.in. zadania ewidencji ludności i wydawania dowodów osobistych, zadania ewidencji działalności gospodarczej, obsługa wyborów powszechnych i prowadzenie rejestru wyborców, obsługa referendum ogólnokrajowego i konstytucyjnego oraz zadania w obszarze polityki społecznej. Łącznie na wszystkie zadania zlecone gminie z zakresu administracji państwowej otrzymano dotację w wysokości 13 428 335,67 zł. w tym 384 557,13 zł., na zadania w obszarze Administracja:

- 4 970,00 zł na prowadzenie rejestru wyborców, 165 986,00 zł na obsługę wyborów do Sejmu i Senatu RP i 901,00 zł na obsługę referendum oraz 211 160,13 zł na obsługę spraw meldunkowych i dowodów osobistych oraz 1 540,00 zł na organizowanie transportu wyborczego.

W związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie, administracja gminy Grybów realizowała nadal dodatkowe zadania powierzone *ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy*. Były to zadania m.in. związane z: wypłatą świadczeń socjalnych dla obywateli Ukrainy, zakupem posiłków oraz zapewnieniem miejsc czasowego pobytu uchodźcom wojennym, zadania związane z objęciem wychowaniem przedszkolnym i edukacją dzieci z Ukrainy oraz nadawanie numeru PESEL i czasowe meldowanie obywateli Ukrainy na naszym terenie. W ramach wsparcia na działania związane z pomocą obywatelom Ukrainy z budżetu

Wojewody Małopolskiego wydatkowano 217 783,60 zł. które przeznaczono na następujące działania:

- 375,25 zł. na obsługę przez Urząd Gminy spraw związanych z wydawaniem dowodów osobistych oraz nadawaniem numerów PESEL,
- 78 104,04 zł. na pomoc socjalną obywatelom Ukrainy w tym dożywianie i zakwaterowanie oraz świadczenia pieniężne,
- 139 304,31 zł. na wynagrodzenia nauczycieli uczących ukraińskie dzieci j. polskiego (10 dzieci). Szkoły zaangażowane w pomoc obywatelom Ukrainy to: ZSP w Białej Niżnej, SP w Binczarowej, SP w Gródku, ZSP w Krużlowej Wyżnej, ZSP w Ptaszkowej.

W ramach realizacji dodatkowych zadań wynikających z *ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* (...) wypłacono mieszkańcom dodatki energetyczne w kwocie 13 770,00 zł. i dodatki do źródeł ciepła w kwocie 56 852,28 zł.

W 2023 r. kontynuowany był proces zmian podatkowych w związku z zakończoną przez Powiat Nowosądecki modernizacją gruntów i budynków dla obrębu ewidencyjnego Grybów – gmina. Modernizacja pociągnęła za sobą odpowiednią zmianę danych w ewidencji gruntów (zmiana powierzchni i oznaczenia użytków gruntowych) a fakt ten spowodował wygaśnięcie w wielu przypadkach obowiązku w podatku rolnym lub leśnym i powstanie obowiązku w podatku od nieruchomości. Urzędnicy podatkowi Urzędu Gminy Grybów w 2023 roku obsłużyli 16 926 podatników w zakresie zmian w wysokości podatków lokalnych.

W 2023 r. zostało przyjęte uchwałą XLIX/469/2023 Rady Gminy Grybów z dnia 26 lutego 2023 roku, nowe *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grybów*, obejmujące cały obszar gminy Grybów w granicach administracyjnych. W wyniku analiz i ocen dotyczących zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym oraz faktem, że niektóre ustalenia dokumentu dotychczasowego planistycznego były nieaktualne (uszczegółowienie przebiegu granic osuwisk, terenów zalewowych, obszaru Natura 2000) zakończono I etap szeroko zakrojonego procesu planistycznego, w celu umożliwienia realizacji w pełni polityki przestrzennej Gminy, dostosowanej do potrzeb mieszkańców i inwestorów. Studium ustaliło ramy dla planów miejscowych oraz dla realizacji przedsięwzięć. Zapisy studium posłużą do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i będą obowiązywać do dnia wejścia w życie planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 roku.

Realizując Uchwały Rady Gminy Grybów w sprawie przystąpienia Gminy Grybów do członkostwa w dwóch stowarzyszeniach t.j. *LGD Korona Sądecka oraz Sądecki Obszar Funkcjonalny (SOF)* w 2023 r. w ramach spotkań roboczych wypracowano rodzaje przedsięwzięć do sfinansowania z bezzwrotnych środków finansowych przeznaczonych dla Gminy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej w latach 2021 – 2027. Ostatecznie ustalono obszary, w ramach których realizować będziemy projekty za łączną planowaną kwotę dofinansowania około 22 mln złotych w ramach SOF i ponad 3 mln w ramach LGD. Będą to projekty wspierające rozwój usług społecznych, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz rozwój infrastruktury i oferty turystycznej.

W związku z członkostwem gminy w Stowarzyszeniach LGD Korona Sądecka oraz SOF zapłacono w roku 2023 składki stowarzyszeniowe w wysokości 44 041,90 zł.

Efektem zwiększanej w ostatnich latach liczby zadań Urzędu Gminy Grybów, w tym z zakresu administracji rządowej, oraz stałego wzrostu liczby spraw, z którymi mieszkańcy zwracają się do Urzędu jest poniższa statystyka.

Administracja Urzędu Gminy w roku 2023 m.in. wydała, udostępniła lub wystawiła na wniosek lub z urzędu lub dokonała czynności urzędowych:

- 18 367 decyzji administracyjnych,
- 288 postanowień,
- 2143 zaświadczeń w tym 884 z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i rewitalizacji,
- 500 wypisów z rejestrów gruntów (do 31.08.2023).
- 124 wypisów i wyrysów z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- 7287 informacji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 93 wezwania do złożenia korekty deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- 108 informacji z rejestru mieszkańców,
- 35 informacji z rejestru PESEL,
- 11 informacji z Rejestru Dowodów Osobistych,
- 2544 dowodów osobistych,
- 55 numerów PESEL obcokrajowcom i dzieciom urodzonym za granicą w tym 14 obywatelom Ukrainy.
- 31 postępowań przetargowych, w wyniku których wyłoniono 38 wykonawców oraz zawarto 38 umów z wykonawcami o wartości powyżej progów ustawowych,
- 545 umów i zleceń na zamówienia publiczne o wartości poniżej progów ustawowych,
- 137 zmian w planie zagospodarowania przestrzennego,
- 34 wnioski o dofinansowanie projektów z funduszy zewnętrznych,
- 71 odpowiedzi na zapytania złożone w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej,
- 6 odpowiedzi na interpelacje i zapytania radnych,
- 99 projektów uchwał do procedowania przez Radę Gminy,
- 184 zarządzenia do podpisu Wójta,
- Zarejestrowano 30 301 pism wpływających do Urzędu w różnych sprawach,
- nadano 155 numerów porządkowych budynkom,
- Rozpatrzone 3 skargi.

W 2023 r. zrealizowano 9 kontroli wewnętrznych przez inspektora kontroli wewnętrznej zatrudnionego w Urzędzie Gminy. Kontrole przeprowadzono w jednostkach organizacyjnych gminy. Istotą kontroli było porównanie stanu faktycznego do aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Ujawnione w toku kontroli odstępstwa zostały poprawione przez dyrektorów jednostek na podstawie zaleceń pokontrolnych. Ponadto audytor wewnętrzny przeprowadził 4 zadania audytowe (zapewniające) w oparciu o Plan Audytu na rok 2023.

W ramach obszaru Administracja, finansowana jest również działalność **Gminnego Centrum Usług Wspólnych w Grybowie**, na funkcjonowanie którego w roku 2023 przeznaczono kwotę 1 889 057,13 zł, w tym na wynagrodzenia 946 066,72 zł. GCUW zapewnia wspólną obsługę rachunkową, finansową i organizacyjną 15 jednostkom oświatowym oraz GOSiR. W 2023 roku w GCUW zatrudnionych było 10 pracowników na 10 etatach w tym: kierownik, główna księgowa, będąca jednocześnie główną księgową CUW i 16 jednostek oświatowych na podstawie upoważnienia dyrektorów jednostek. Spośród pracowników GCUW, 3 osoby zapewniają obsługę wynagrodzeń (listy płac pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych szkół) oraz 5 osób prowadzi rachunkowość 16 jednostek obsługiwanych. Do dyspozycji jednostek obsługiwanych w ramach umowy cywilnoprawnej był radca prawny. W 2023 r. pracownicy GCUW zaksięgowali m.in. 15 896 dokumentów oraz przygotowali dokumentację do 336 zmian w planach finansowych jednostek obsługiwanych.

Społeczeństwo obywatelskie

Działania Gminy w tym zakresie, koncentrują się na wspieraniu aktywności społecznej, udziału mieszkańców w różnych formach partycypacji i konsultacjach społecznych, zaangażowaniu w organizacje pozarządowe i zaangażowaniu w różne formy wspierania inicjatyw obywatelskich.

Zapewnienie możliwości realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne realizowane były w oparciu o roczny *Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego uchwalony przez Radę Gminy Grybów Uchwały nr XLV/435/2022 z dnia 24 listopada 2022 roku*. Głównym celem Programu był rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych z terenu gminy Grybów, ich aktywnej roli w realizacji zadań publicznych oraz partnerskiej współpracy gminy z organizacjami, co w 2023 roku gmina Grybów osiągnęła poprzez zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego.

Działalność pożytku publicznego prowadzi na terenie gminy 35 organizacji pozarządowych. Na realizację Programu w 2023 roku zaplanowano środki w wysokości 200 000,00 złotych a wykorzystano 166 830,00 złotych. W wyniku otwartego konkursu ofert organizacje pozarządowe złożyły 21 ofert na realizację zadań publicznych. Zawarto 17 umów przyznających dotacje. Najwięcej środków zostało przyznanych w następujących obszarach:

- Kultura fizyczna i sport 73 380,00 zł,
- Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego 26 700,00 zł
- Ratownictwo i ochrona ludności 20 000,00 zł
- Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych 16 750,00 zł.
- Promocja zdrowia 10 000,00 zł.

W ramach Programu zlecono również realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert w przypadku zadań o charakterze lokalnym realizowanym w okresie nie dłuższym niż 90 dni, których wysokość dofinansowania nie przekracza kwoty 10 000,00 złotych. W tym trybie zostało złożonych 5 ofert oraz zawarto 5 umów o dotację na łączną kwotę 29 990,00 zł.

Podobnie jak w latach wcześniejszych gmina Grybów prowadziła konsultacje społeczne z organizacjami pozarządowymi w dziedzinach działalności statutowej tych organizacji, oraz z mieszkańcami gminy w przypadkach przewidzianych w ustawach. Przeprowadzono 2 konsultacje społeczne projektów dokumentów w oparciu o *Uchwałę Nr VIII/61/2019 Rady Gminy Grybów z dnia 17 lipca 2019 r.* oraz w związku z koniecznością udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko przeprowadzono publiczne wyłożenia oraz dyskusję publiczną nad projektem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz prognozą oddziaływania na środowisko.

- W ramach partycypacji obywatelskiej mieszkańcy złożyli 6 petycji, 6 wniosków tzw. *o ulepszenie* oraz wnieśli 1 inicjatywę obywatelską.

Sołectwa

Sołectwa są jednostkami pomocniczymi gminy Grybów wykonywaniu jej zadań publicznych.

Sołtysami jednostek pomocniczych gminy Grybów w roku 2023 byli:

- Jan Gruca – Biała Niżna
- Marzena Szyszka – Binczarowa

- Dariusz Jasiński do 22.06.2023 i Dariusz Kosakowski od 23.06.2023 r. – Cieniawa
- Krzysztof Wolski – Chodorowa
- Grzegorz Karakuła – Florynka
- Józefa Krok – Gródek
- Krzysztof Koszyk – Kacłowa
- Stanisław Fyda – Krużłowa Niżna
- Marcin Bednarz – Krużłowa Wyżna
- Marian Kruczek – Ptaszkowa
- Feliks Rządca – Polna
- Krzysztof Olszanecki - Stróże
- Antoni Obrzut - Siołkowa
- Antoni Kruczek – Stara Wieś
- Marian Kmak - Wawrzka
- Anna Poznańska - Wyskitna

Wydatki na obsługę sołectw w 2023 r. wyniosły 276 067,27 zł. w tym diety sołtysów z tytułu pełnionej funkcji 268 026,54 zł.

Sołectwo dysponuje środkami wydzielonymi w budżecie gminy jako fundusz sołecki, w rozumieniu ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim. Z funduszu sołeckiego mogą być finansowane wyłącznie przedsięwzięcia służące poprawie warunków życia mieszkańców i zgodne ze strategią rozwoju gminy. Warunki te muszą być spełnione łącznie aby przedsięwzięcia mogły być realizowane.

- Wysokość funduszu sołeckiego dla danego sołectwa uzależniona jest od liczby jego mieszkańców. W 2023 r. wyniosła łącznie 914 588,53 zł. Najbardziej liczne sołectwa miały do dyspozycji kwotę 60 576,80 zł (13 sołectw), najmniej liczne (3 sołectwa) odpowiednio dysponowały kwotą 52 701,82 zł, 45 917,00 zł oraz 28 471,10 zł. W większości przedsięwzięcia sołeckie dotyczyły poprawy bezpieczeństwa na drogach gminnych poprzez wykonanie nawierzchni betonowej lub bitumicznej. Pozostałe przedsięwzięcia dotyczyły doposażenia samochodu gaśniczo-pożarniczego OSP (Wawrzka) oraz organizacji imprezy kulturalnej (Binczarowa).

Rada Gminy

Komisje stałe Rady Gminy w 2023 roku odbyły łącznie 64 posiedzenia, w tym:

Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego 14, Komisja Infrastruktury i Mienia Komunalnego 12, Komisja Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Spraw Przeciwpożarowych oraz Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego 7, Komisja Rewizyjna 4, Komisja Zdrowia, Rodziny i Spraw Socjalnych 11, Komisja Oświaty, Kultury i Sportu 11, Komisja Skarg, Wniosków i Petycji 4. Dodatkowo doraźna Komisja Statutowa odbyła 1 posiedzenie. W 2023 roku radni przedłożyli na sesjach Rady Gminy 6 interpelacji i 1 zapytanie.

W roku 2023 Rada Gminy Grybów podjęła 99 uchwał na 12 posiedzeniach. W ciągu 2023 roku Rada Gminy Grybów wprowadziła 12 zmian w budżecie gminy i uchwale budżetowej, oraz 10 zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Wydatki na obsługę Rady Gminy wyniosły 402 333,17 zł, w tym na wynagrodzenia radnych z tytułu pełnionej funkcji przeznaczono 386 400,00 zł.

Na zadania w obszarze Administracja publiczna w roku 2023 przeznaczono 8 714 268,36 zł, w tym wydatki bieżące 7 971 594,36 zł (91%) oraz wydatki majątkowe 742 674,00 zł (9%).

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Bezpieczeństwo publiczne obejmuje zadania w zakresie utrzymania porządku publicznego oraz zapewniania bezpieczeństwa obywateli, w tym podejmowanie działań mających na celu ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową oraz działań interwencyjnych i profilaktycznych związanych z obronnością i zarządzaniem kryzysowym.

Zadania służące zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego realizowane są we współpracy i przy zaangażowaniu wielu służb oraz instytucji, m.in. Komisariatu Policji w Grybowie, Komendy Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie Gminy Grybów oraz Centrami Zarządzania Kryzysowego na poszczególnych szczeblach administracji.

Bezpieczeństwo publiczne

W 2023 roku na terenie działania Komisariatu Policji w Grybowie (miasto Grybów, gmina Grybów, gmina Korzenna) odnotowano wzrost zagrożenia przestępczością w stosunku do roku 2022. Policjanci wszczęli ogółem 444 postępowania przygotowawcze w związku z popełnionymi przestępstwami, co dało wzrost o 13 przestępstw w porównaniu do roku 2022. Na terenie gminy Grybów odnotowano 231 przestępstw, wzrost o 21 przestępstw. Wykrywalność ogólna wszczętych postępowań wyniosła 57,44%, w roku 2022 wykrywalność kształtowała się na poziomie 56,01 %. Odnotowano 34 wypadki drogowych, mniej o 3. W wypadkach drogowych życie straciło 2 osoby na terenie gminy Grybów. Liczba osób rannych w wypadkach była mniejsza niż rok wcześniej o 4 i wyniosła 43 osoby. Liczba zgłoszonych kolizji drogowych wyniosła 160 i była mniejsza o 40.

W 2023 r. policjanci prewencji wykonali 3 153 służby patrolowo obchodowe oraz 2 689 interwencji, w tym 354 interwencji domowych oraz 15 dotyczących przemocy w rodzinie. Przeprowadzono 38 procedur związanych z przemocą w rodzinie tzw. Niebieskie Karty oraz sporządzono 38 wniosków o objęcie osób uzależnionych od alkoholu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- Z budżetu Gminy w 2023 r. Komenda Miejska Policji w Grybowie otrzymała wsparcie finansowe w wysokości 70 000,00 zł, w tym 50 000,00 zł na zakup samochodu, 16 000,00 zł na remont pomieszczeń Komisariatu i 4 000,00 zł na nagrody dla wyróżniających się policjantów.

Ochrona przeciwpożarowa

Ochotnicze straże pożarne funkcjonują jako stowarzyszenia. Na terenie gminy działa 16 jednostek prowadząc działania w zakresie ratownictwa specjalistycznego, walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.

W ramach realizacji zadania własnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej, gmina zapewnia jednostkom OSP gotowość bojową. Trzy jednostki działają w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Ogółem uprawnionych strażaków mogących brać udział w działaniach ratowniczych z OSP w roku 2023 było 493 w tym 414 mężczyzn i 79 kobiet. Ochotnicze straże pożarne mogą tworzyć młodzieżowe drużyny pożarnicze lub dziecięce drużyny pożarnicze w celu zainteresowania dzieci i młodzieży działalnością szkoleniową, sportową i społeczną na rzecz ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności. W roku 2023 na terenie gminy działało 15 Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, w których zrzeszonych jest 449 członków w tym 246 chłopców i 203 dziewczęta. Przy OSP działają również 2 zespoły artystyczne oraz 1 orkiestra dęta. OSP z terenu gminy Grybów do dyspozycji w roku 2023 miały 23 samochody pożarnicze, w tym 1 ciężki, 18 średnich, 4 lekkie. Ponadto miały do dyspozycji 2 pojazdy specjalne.

W roku 2023 na terenie gminy miało miejsce 185 działań ratowniczych podejmowanych przez OSP z terenu gminy Grybów, w tym 29 wyjazdów do pożarów, 149 wyjazdów do miejscowych zagrożeń oraz 7 fałszywych alarmów.

- W roku 2023 samorząd gminy Grybów na zapewnienie gotowości bojowej ochotniczych straży pożarnych w ramach wydatków bieżących przeznaczył 662 755,68 zł. Największą pozycję stanowiły wydatki na opłaty za gaz, energię i wodę 172 183,93 zł oraz zakupy materiałów i wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych i paliwa 110 002,82 zł. Pozostałe wydatki bieżące to m.in. wynagrodzenia konserwatorów sprzętu silnikowego w kwocie 112 418,40 zł., przegląd samochodów i gaśnic, badania techniczne sprzętu i badania lekarskie strażaków 90 459,00 zł.

Na wniosek OSP, samorząd gminy Grybów przekazywał w roku 2023 dotacje na wydatki bieżące i wydatki inwestycyjne jednostek pożarniczych.

Łącznie kwota udzielonych dotacji wyniosła 1 569 809,90 zł. Udzielone dotacje pozwoliły nie tylko uzupełnić jednostki w dodatkowy sprzęt i wyposażenie ratownicze ale również zakupić nowoczesne specjalistyczne samochody ratowniczo gaśnicze i samochody specjalne. Tym samym, dzięki skutecznej współpracy i podejmowanym staraniom przez Wójta Gminy o uzyskanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, prawie wszystkie jednostki doposażyły lub wymieniły przestarzały tabor samochodowy.

Dotacje na wydatki bieżące wyniosły 80 264,00 zł i zostały przekazane w wysokości:

- OSP Siołkowa 20 000,00 zł na zakup materiałów i wymianę pokrycia dachu remizy,
- OSP Wyskitna 3 000,00 zł na zakup materiałów i remont łazienek w budynku remizy,
- OSP Florynka 7 264,00 zł na zakup 4 kompletów mundurów wyjściowych i aparatów tlenowych,
- OSP Stara Wieś 15 000,00 zł na zakup ubrań specjalnych i sprzętu,
- OSP Wawrzka 6 000, zł na zakup bramy garażowej,
- OSP Polna 15 000,00 zł na remont zaplecza technicznego,
- OSP Stróże 10 000,00 zł na zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego,
- OSP Cieniawa 4000,00 zł na zakup przenośnego oświetlenia LED,

Dotacje na wydatki inwestycyjne udzielono w wysokości 1 489 545,90 zł. z przeznaczeniem dla:

- OSP Ptaszkowa 545 000,00 zł na zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego, w tym pozyskane środki 40 000,00 zł z *Programu Bezpieczna Małopolska*,
- OSP Siołkowa 105 800,00 zł na zakup lekkiego samochodu specjalnego rozpoznawczo-ratowniczego,

- OSP Wawrzka 350 000,00 zł na zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego,
- OSP Biała Niżna 249 594,00 zł na zakup samochodu specjalnego lekkiego rozpoznawczo-ratowniczego w tym pozyskane środki Funduszu Sprawiedliwości 189 594,00 zł

oraz pozostałe dotacje z przeznaczeniem na prace inwestycyjne dla:

- OSP Wyskitna 35 000,00 zł na utwardzenie placu manewrowego przy remizie,
- OSP Krużłowa Wyżna 149 151,90 zł na modernizację budynku remizy. Zadanie to zrealizowane zostało przy udziale dofinansowania w wysokości 30 000,00 zł z Programu Małopolskie Remizy.

W ramach realizacji zadania publicznego, ze środków dotacji w wysokości 20 000,00 zł udzielonej z budżetu gminy w roku 2023, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP zorganizował zawody sprawnościowe dla Młodzieżowych Drużyn OSP pt: „Sprawna Młodzież przyszłości OSP”.

Zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna

W 2023 roku w ramach raportowania i monitorowania gotowości gminy Grybów w zakresie zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej przeprowadzono: próbną ewakuację uczniów i pracowników 15 szkół z terenu gminy, 1 trening decyzyjny w ramach Stałego Dyżuru pn: Jesień-2023, 11 treningów radiowych w systemie ostrzegania ludności cywilnej i wojsk o zagrożeniach uderzeniami z powietrza, 1 kontrolę problemową w zakresie realizacji zadań obronnych w GOPS, 4-krotnie w różnych okresach wprowadzano stopnie alarmowe związane z działaniami antyterrorystycznymi. Ponadto 72 razy ostrzegano mieszkańców o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych oraz 6 razy o ryzyku wystąpienia przekroczeni poziomu dla pyłu zawieszonego PM10.

W związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie, Urząd Gminy kontynuował realizację porozumienia z Powiatem Nowosądeckim w zakresie zapewnienia zakwaterowania uchodźców w obiektach zbiorowego zamieszkania na terenie Gminy. W wyniku realizacji porozumienia zapewniono zakwaterowanie i wyżywienie 12 obywatelom ukraińskim za kwotę 197 360,00 zł.

Na zadania w obszarze Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa w roku 2023 przeznaczono 2 152 301,58 złotych, w tym wydatki bieżące 662 755,68 zł (31%) oraz majątkowe 1 489 545,90 zł (69%).
--

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

W 2023 r. realizowane były wszystkie usługi komunalne i środowiskowe leżące w gestii gminy. W zakres usług komunalnych wchodzi zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami komunalnymi, utrzymanie czystości i porządku terenów gminy oraz ochrona przyrody. Wśród usług środowiskowych znajdują się ochrona powietrza, dbałość o czystość wód, ochrona gruntów rolnych i leśnych, ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych i racjonalna gospodarka odpadami i ściekami. W ramach tego obszaru zapewniono również oświetlenie ulic, placów i dróg a także zadania związane z zapobieganiem bezdomności zwierząt. Finansowana jest także działalność statutowa Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Białej Niżnej.

Zadania z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska prowadzone były głównie w oparciu o Program Ochrony Środowiska przyjęty Uchwałą Nr XIX/191/2020 Rady Gminy Grybów z dnia 10 lipca 2020 roku w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Grybów na lata 2020-2023 z prognozą do roku 2027”.

W 2023 r. **Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Białej Niżnej (ZWIK)** wykonywał wszystkie działania techniczne obejmujące ciągłą i niezawodną dostępność wody o wymaganej jakości dla nieruchomości przyłączonych do sieci gminnej oraz działania dotyczące sprawności odprowadzania i oczyszczania ścieków przez gminną sieć kanalizacyjną. Jednocześnie wykonywał zadania inwestycyjne związane z projektowaniem i budową kolejnych odcinków infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej (*patrz: Rolnictwo i Łowiectwo*).

W ramach pozostałej działalności statutowej, ZWiK realizował również zadania związane z bieżącym utrzymaniem dróg gminnych, placów, wiat i przystanków, w tym koszenie poboczy, obcinanie gałęzi drzew i krzewów w obrębie poboczy oraz likwidacja drobnych uszkodzeń powstałych na drogach gminnych oraz zadania związane z zimowym utrzymaniem dróg w miejscowości Biała Niżna i Gródek.

W 2023 r. ZWiK odnotował m.in.:

- 73 wyjazdy w teren związane z odbiorami skrzyżowań z infrastrukturą terenu tj. drogami, uzbrojeniem podziemnym i ciekami wodnymi,
- 759 wyjazdów w teren związanych z odbiorami przyłączy wodno – kanalizacyjnych,
- 195 wyjazdów w teren związanych z bieżącym nadzorem nad prowadzonymi inwestycjami wodno-kanalizacyjnymi,
- 1701 przepracowanych roboczogodzin koparką JCB na rzecz sołectw,
- 465 przepracowanych roboczogodzin mini koparką na rzecz sołectw,
- 348 przepracowanych roboczogodzin ciągnikiem (z przyczepą) na rzecz sołectw,
- 166 przepracowanych godzin związanych z odśnieżaniem dróg w Białej Niżnej i Gródku,
- 824 wydanych warunków i zezwoleń wpięcia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- 749 zawartych umów o przyłączyć do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- 3009 przyjętych i rozpatrzonych pism.

W 2023 r. zatrudnionych w ZWiK było 32 osoby na 32 etatach, w tym 10 pracowników administracyjnych. Pozostałe osoby to operatorzy maszyn drogowych, kierowcy, konserwatorzy urządzeń oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej, robotnicy gospodarczy oraz sprzątaczką. Utrzymanie Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Białej Niżnej w roku 2023 wyniosło 2 955 973,06 zł w tym wynagrodzenia 2 525 086,00 zł.

W 2023 r. zakupiono samochód ciężarowy IVECO DAILY za 133 000,00 zł oraz posypywarę za 16 000,00 zł do wykonywania bieżących zadań przez Zakład.

Ochrona powietrza

W roku 2023 działania naprawcze w zakresie ochrony powietrza były kontynuowane w oparciu o Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Grybów przyjętego *Uchwałą Nr XXX/351/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 3 lutego 2022 r. oraz na podstawie Założeń do Planu na lata 2021 – 2036 przyjętego Uchwałą Nr XXXVI/350/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 3 lutego 2022 r.*

W ramach przyjętych regulacji *Uchwałą XIII/121/2019 Rady Gminy Grybów z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Grybów na dofinansowanie zakupu i montażu odnawialnych źródeł energii* mieszkańcy mogli starać się o dofinansowanie instalacji powietrznych i gruntowych pomp ciepła, instalacji kolektorów słonecznych oraz o dofinansowanie zakupu i montażu instalacji fotowoltaicznych. W roku 2023 dofinansowano montaż: 3 kpl. instalacji fotowoltaicznych, 18 kpl. instalacji solarnych, 6 pomp ciepła do ogrzewania budynku.

Łączny koszt dofinansowania przez gminę Grybów do instalacji OZE dla mieszkańców w roku 2023 wyniósł 79 860,00 złotych.

- W roku 2023 zakończono projekt wymiany kotłów na paliwa stałe dofinansowany z funduszy UE, celem którego było zmniejszenie emisji CO₂ do atmosfery. Koszty dofinansowań do wymiany kotłów dla 69 budynków wyniosły 694 550,00 zł. W ramach zadania zainstalowano 52 kotły gazowe, 8 kotłów na biomasę i 5 pomp ciepła. Sfinansowano również docieplenie 1 budynku na kwotę 18 000,00 zł.

W ramach zawartego w roku 2021 porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie ustalającego zasady wsparcia i obsługi wnioskodawców programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, kontynuowano działania w roku 2023. W ramach porozumienia funkcjonował w Urzędzie Gminy Punkt Konsultacyjny, w którym mieszkańcy mogli uzyskać pełną informację o możliwościach wsparcia z Programu.

- W 2023 roku sporządzono 117 wniosków o dofinansowanie z Programu oraz 112 wniosków o płatność. W ramach porozumienia otrzymano dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika 16 252,12 zł oraz 5 695,27 zł na działania ekologiczne.

W 2021 r. została uruchomiona Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB). Jest to system informacji o źródłach ogrzewania budynków w Polsce. CEEB ma wspierać działania w wymianie kopciuchów, a tym samym walkę ze smogiem. Od 1 lipca 2021 r.

właściciele nieruchomości byli zobowiązani składać deklaracje wypełniając (online lub odręcznie) specjalny formularz, jakim źródłem ciepła ogrzewają swoje domy. W ten sposób powstała "mapa" emisyjności budynków w całym kraju. W ubiegłym roku urzędnicy Urzędu Gminy wprowadzili do CEEB dane z 166 budynków. Łącznie w ewidencji znajduje się 5 929 budynków.

Koszt realizacji wszystkich działań naprawczych związanych z realizacją w 2023 roku programu ochrony powietrza w gminie Grybów wyniósł 823 578,39 złotych.

Gospodarka odpadami

Właściciele nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Grybów objęci są gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzone jest na podstawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Grybów, przyjętego *Uchwałą XV/138/2020 Rady Gminy Grybów z dnia 27 lutego 2020 r.*

Gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi prowadzony jest w zamian za opłaty wnoszone przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych, które w roku 2023 wpłynęły w kwocie 5 284 817,24 zł. Liczba mieszkańców objętych opłatą w roku 2023 wyniosła 22 082, w tym znaczna część mieszkańców, bo aż 99% (21 819) korzystała ze zwolnienia z części opłaty z tytułu kompostowania bioodpadów w kompostownikach przydomowych. Odnosząc powyższe dane do właścicieli nieruchomości zamieszkałych, 5 935 z nich skorzystało ze zwolnienia, a tylko 134 właścicieli nieruchomości nie posiadało kompostownika i wносило pełną stawkę opłaty.

- Na zlecenie gminy Grybów, zbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych w roku 2023 zajmowała się firma Usługi Transportowe Szpila Marek na podstawie zawartej umowy. Koszt usługi w 2023 roku wyniósł 4 393 241,18 zł.

W roku 2023 zebrano 3 750,63 Mg odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Grybów, w tym 2 016,88 Mg odpadów zmieszanych oraz 1 174,26 Mg odpadów zebranych selektywnie. Udział ilości odpadów zebranych selektywnie w ogólnej ilości zebranych odpadów wyniósł 32 %. Pozostałe frakcje zebranych odpadów to 523,01 Mg gabaryty i zużyte opony , 20,58 Mg sprzęt elektryczny i elektroniczny, 10,86 Mg odpady budowlane i rozbiórkowe, 4,54 mg odpady zielone, 0,50 Mg odpady niebezpieczne.

W ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mieszkańcy gminy mieli również możliwość oddania odpadów komunalnych zebranych selektywnie, do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Białej Niżnej, który w roku 2023 przyjął 269,93 Mg odpadów.

Wszystkie odpady komunalne odebrane i zebrane w 2023 r. zostały poddane procesom przetwarzania w odpowiednich dla danego rodzaju odpadów instalacjach. Ogółem gmina zapewniła uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie 36%, przy wymaganym 35%. Ponadto został utrzymany 100% poziom recyklingu odpadów budowlanych oraz całkowite zagospodarowanie odpadów ulegających biodegradacji.

Pozostałe wydatki w ramach systemu dotyczyły zakupu worków na śmieci 77 962,02 zł, etykiet do kodów kreskowych oraz drukarki 16 893,21 zł., wynagrodzenia (3,25 etatu) oraz pozostałych kosztów obsługi systemu 283 606,25 zł.

- Łączny koszt systemu gospodarowania odpadami komunalnymi przez gminę Grybów w 2023 roku wyniósł 4 770 702,66 zł. W 2023 r. zrealizowane dochody z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w całości pokryły wydatki z nim związane. Wolne środki w wysokości 514 114,58 zł, stanowiące różnicę pomiędzy dochodami o wydatkami w ramach systemu gospodarowania

odpadami komunalnymi w roku 2023 wykorzystana zostanie na organizację systemu w roku 2024 r.

Oprócz gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, realizowano przedsięwzięcia związane z *usuwaniem z terenu gminy odpadów niebezpiecznych oraz odpadów rolniczych*. W ramach Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy na lata 2017 -2032 przyjętego Uchwałą Nr XXIX/284/2017 r. Rady Gminy Grybów z dnia 28 grudnia 2017 r. Na podstawie umowy dotyczącej wspólnej realizacji „Programu usuwania odpadów zawierających azbest z terenu powiatu nowosądeckiego” w 2023 r. Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu odebrało i usunęło z terenu gminy 102,34Mg szkodliwych odpadów zawierających azbest. Koszt likwidacji azbestu poniosło Starostwo Powiatowe z budżetu środków europejskich.

W 2023 r. zrealizowano zadania związane z usuwaniem odpadów rolniczych (m.in. z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach typu Big Bag) odebrano od rolników 11,075 ton odpadów na kwotę 6 811,13 zł. z czego otrzymano dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 5 537,50 zł.

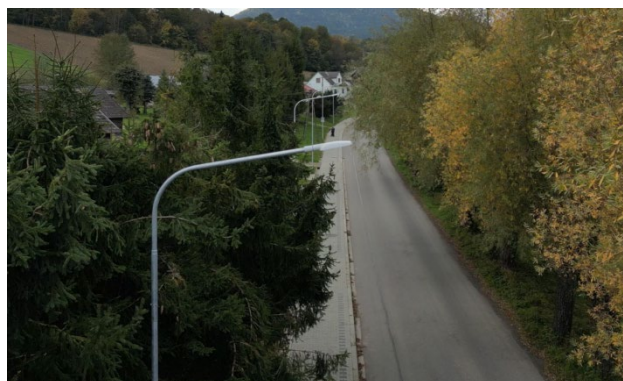
Wykonując postanowienia Uchwały Rady Gminy Grybów XIII/123/2016 z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie ustalenia zasad udzielania dotacji celowych ze środków budżetu Gminy Grybów na dofinansowanie inwestycji polegających na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków w 2023 r., dofinansowano 7 przydomowych oczyszczalni ścieków w kwocie łącznie 35 000,00 zł.

Oświetlenie ulic, placów i dróg

Na terenie Gminy Grybów w 2023 znajdowało się 1 286 punktów świetlnych, których konserwacji dokonuje Gmina, w tym 536 punktów będących własnością Gminy, 581 punktów, których właścicielem jest Tauron SA (wzrost o 54 w stosunku do roku 2021) oraz 169 punktów, których właścicielem jest Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach.

Na wydatki związane z utrzymaniem oświetlenia ulicznego, placów i dróg w roku 2023 przeznaczono kwotę 637 076,38 zł w tym bieżące wydatki związane z energią 256 059,19 zł., konserwacja oświetlenia 182 259,54 zł i dzierżawa słupów oświetleniowych 6 122,65 zł. oraz wydatki inwestycyjne na dwa zadania:

- Poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych w ciągu drogi DW981 w miejscowości Florynka – Stróże. Pomoc finansowa udzielona dla Województwa Małopolskiego w kwocie 39 500,00 zł
- Budowa oświetlenia ulicznego w ciągu drogi powiatowej nr 1570K w m. Krużłowa Wyżna 153 135,00 zł.

W 2023 r. został złożony wniosek o dofinansowanie z *Rządowego Funduszu Polski* *ład Programu Inwestycji Strategicznych* na modernizację oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Grybów wysokości 1 278 320,00zł na wymianę 841 opraw oświetleniowych na energooszczędne LED. Planowana wartość całej inwestycji 1 597 900,00 zł. Zadanie będzie realizowane w roku 2024.

Zapobieganie bezdomności zwierząt

Zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie gminy Grybów polegające m.in. na ograniczaniu populacji zwierząt bezdomnych i zapewnieniu im opieki realizowane jest w ramach corocznie opracowywanego programu. Program Opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Grybów w roku 2023 r. został *przyjęty Uchwałą Nr L/473/2023 Rady Gminy Grybów z dnia 20 marca 2023 r.* W 2023 roku na realizację Programu opieki nad zwierzętami w gminie Grybów wykorzystano kwotę 35 716,44 zł. Główne zadania polegające na wyłapywaniu bezdomnych psów oraz zapewnieniu im opieki weterynaryjnej realizowała na zlecenie gminy Lecznica Weterynaryjna Janusz Soczek w Grybowie. Koszt opieki weterynaryjnej stanowił największy wydatek w ramach Programu 25 230,36 zł. i dotyczył 32 odłowionych psów.

Na zadania w obszarze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska w roku 2023 przeznaczono 9 835 743,52 zł, w tym wydatki bieżące 8 694 698,52 zł (88%) oraz wydatki majątkowe 1 141 045,00 zł (12%).
--

Transport i łączność

Obszar transport i łączność obejmuje zadania samorządu gminy związane z gminną infrastrukturą drogową, w tym budowa i remonty dróg, budowa chodników i zadania związane z bieżącym utrzymaniem dróg gminnych w należytym stanie technicznym, bezpieczeństwem pieszych na drogach oraz zadania z zapewnieniem bezpieczeństwa i przejezdności dróg w okresie zimowym. Wydatki związane z infrastrukturą drogową co roku stanowią kluczową pozycję w budżecie gminy.

W 2023 r. gmina Grybów posiadała 961 dróg gminnych o łącznej długości 555 km. Dostępność komunikacyjną gminy wzmacnia sieć dróg powiatowych w liczbie 12 o łącznej długości 48,31 km. Osie komunikacyjne stanowią droga krajowa nr 28 oraz droga wojewódzka nr 981. W ciągach dróg gminnych zlokalizowanych jest 64 mosty. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 128 czynnych przystanków autobusowych.

Na koniec 2023 r. 335 km dróg gminnych posiadało utwardzoną nawierzchnię betonową lub bitumiczną. Pozostałe drogi posiadają nawierzchnię żwirową, gruntową, którą w miarę zgłaszanych potrzeb systematycznie się uzupełnia poprzez likwidację ubytków materiałem kamiennym.

- W 2023 roku wykonano 11 km nawierzchni betonowej lub bitumicznej na drogach gminnych w kwocie 3 158 432,95 zł, w tym w ramach Funduszu Sołeckiego (łącznie z refundacją za rok 2021) za kwotę 1 057 522,64 zł.

Corocznie przeprowadzane są prace remontowe dróg gminnych polegające na m.in. uzupełnieniu ubytków emulsją bitumiczną lub grysami, wymianie uszkodzonych odcinków, likwidacji przełomów, wymianie przepustów i wykonaniem podbudowy żwirowej. W tym celu zakupywane są niezbędne materiały takie jak wyroby betonowe, żwir, kliniec, które, w zależności od zapotrzebowania zgłaszanego przez sołtysów wsi wbudowywane są w infrastrukturę drogową w poszczególnych sołectwach.

- Na bieżące prace remontowe dróg gminnych wraz z zakupem materiałów wydatkowano w roku 2023 kwotę 2 231 591,17 zł.

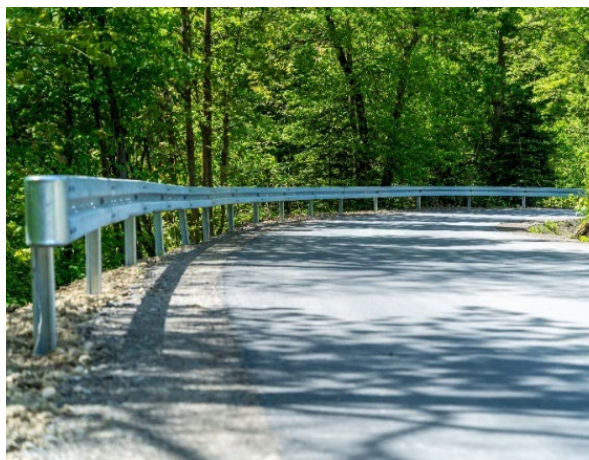

W ramach bieżącego utrzymania dróg, prowadzone są prace ściśle związane z zimowym utrzymaniem dróg w szczególności odśnieżanie i usuwanie śliskości. Prace prowadzone są w trybie 24-godzinny 7 dni w tygodniu. Realizowane są, co do zasady, przez wykonawców wyłonionych w drodze przetargów, z którymi gmina zawarła umowy na utrzymanie zimowe sieci dróg gminnych.

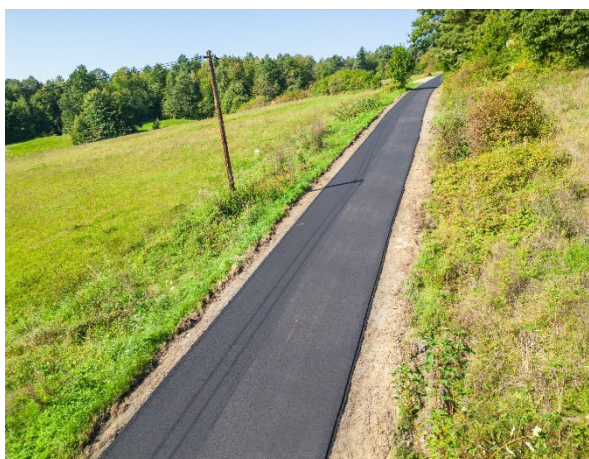
- W sezonie zimowym 2023/2024 wydatkowano kwotę 1 049 783,19 na odśnieżanie 14 sołectw. Rozliczenie usług zimowego utrzymania dróg opierało się o przepracowane przez wykonawców godziny (około 4 tys. godzin). Dwa sołectwa tj. Gródek i Biała Niżna obsługiwane zostały przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w B. Niżnej w ramach kosztów działalności Zakładu.

W 2023 roku wykonano również kilka kompleksowych remontów dróg przy udziale pozyskanych środków z *Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg* na łączną kwotę 1 933 161,34 zł. Były to zadania :

- Remont drogi gminnej nr 294619K Gródek na Podlesie w m. Gródek 667 667,48 zł,
- Remont drogi gminnej nr 29470K Cieniawa do Dworu w m. Cieniawa 713 250,26 zł,

- Remont drogi gminnej nr 295002K w m. Florynka 297 803,92 zł
- Remont drogi gminnej nr 294918K w m. Krużłowa Niżna 254 439,68 zł.

Pozostałe wydatki w wysokości 295 855,64 zł dotyczyły montażu barier energochłonnych oraz oznakowania dróg, wykonania rozbiórki technicznej drogi, opłat, opracowanie projektów technicznych remontów dróg oraz wypłaty odszkodowań za grunty zajęte pod drogi publiczne (98 908,75 zł).

W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszych oraz poprawy dostępności komunikacyjnej corocznie przygotowywana jest dokumentacja projektowa dla m.in. budowy nowych chodników wraz z oświetleniem, mostów łączących drogi dojazdowe, czy modernizacji dróg gminnych. Na podstawie posiadanej dokumentacji projektowej podejmowane są kolejne decyzje w sprawie wykonywania zadań inwestycyjnych przy drogach.

- W 2023 r. opracowano dokumentację przebudowy mostu wraz z drogami dojazdowymi w ciągu drogi gminnej DR 194698 Wyskitna – Bugaj za kwotę 403 115,96 zł oraz w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego zawarto umowę z wykonawcą robót budowlanych na kwotę 1 151 598,56 zł z terminem zakończenia budowy mostu w październiku 2024 r.

- Zakończono również zadanie inwestycyjne polegające na budowie drogi wraz z mostem drogowym do nowobudowanej szkoły podstawowej w Gródku. Poniesiony wydatek z tego tytułu w roku 2023 to kwota 1 697 602,19 zł, natomiast cały koszt budowy, z uwzględnieniem wcześniejszych wydatków, wyniósł 1 740 652,19 zł.

W 2023 roku udzielono również pomocy finansowej Powiatowi Nowosądeckiemu na podstawie zawartych porozumień realizacji przez Powiat inwestycji na drogach powiatowych przebiegających przez gminę Grybów. Pomoc finansowa w łącznej wysokości 1 419 438,00 zł objęła zadania:

- Przebudowa drogi powiatowej 1576K Nowy Sącz – Florynka – Binczarowa - 500 000 zł,
- Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 1576K Nowy Sącz – Florynka wraz z odwodnieniem i przebudową 3 przepustów drogowych, 419 438,00 zł,
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1466K Stróże – Polna – Łużna w m. Polna, 500 000,00 zł.

Z budżetu gminy w roku 2023 udzielono również pomocy finansowej Kamionce Wielkiej w wysokości 200 000,00 zł na stabilizację osuwiska nr 60197 wraz z remontem drogi Wolniki w m. Mszalnica.

Na zadania w obszarze Transport i łączność w roku 2023 przeznaczono 12 464 533,44 zł, w tym wydatki bieżące 5 570 569,34 zł, (45%) oraz wydatki majątkowe 6 893 964,10 zł (55%).

Gospodarka mieszkaniowa

Obszar ten obejmuje ogół czynności związanych z kształtowaniem i realizacją polityki w zakresie gospodarowania zasobem nieruchomości (gruntowych, budynkowych i lokalowych) zarówno własnych jak i będących własnością Skarbu Państwa, administrowanych przez Gminę. Zadania w tym obszarze regulowane są w szczególności ustawą o gospodarce nieruchomościami. Celem głównym usług w zakresie gospodarowania nieruchomościami jest zaspokajanie potrzeb mieszkalnych ludności, potrzeb przedsiębiorstw w zakresie prowadzonych przez nie działalności w nieruchomościach gminy oraz instytucji świadczących usługi użyteczności publicznej dla mieszkańców w budynkach komunalnych.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. gmina Grybów posiadała 27 budynków komunalnych (bez budynków zajmowanych na działalność oświatową, które są w trwałym zarządzie dyrektorów szkół), w których prowadzona jest działalność filii ośrodków kultury, bibliotek oraz straży pożarnych, działalność z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (gabinety lekarskie i gabinety stomatologiczne) oraz pozostała działalność gospodarcza na podstawie umowy najmu. W 2023 r. zawartych było 22 umów najmu i dzierżaw lokali użytkowych na działalność gospodarczą i POZ. Na koniec roku gmina posiadała 524,903 ha gruntów, w tym grunty stanowiące własność oraz prawo użytkowania wieczystego.

- Na bieżące remonty i naprawy w budynkach komunalnych wydatkowano w 2023 r. 518 585,83 zł.
- Pozostałe wydatki w ramach obszaru dotyczyły między innymi energii i ogrzewania, ubezpieczenia mienia komunalnego, opłat notarialnych związanych z przejmowaniem nieruchomości gruntowych oraz wyznaczania granic i regulację mienia. Łącznie była to kwota 407 212,70 zł.

W 2023 roku polityka Gminy w obszarze mieszkalnictwa realizowana była poprzez *Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Grybów na lata 2020-2024 przyjęty Uchwałą Nr XV/143/2020 Rady Gminy Grybów z dnia 12 grudnia 2010 r.* Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych łączy w sobie zadania związane ze świadczeniem pomocy mieszkaniowej poprzez zapewnienie lokali w ramach najmu socjalnego. Mieszkaniowy zasób gminy obejmuje ogółem 16 lokali mieszkalnych w 8 budynkach komunalnych oraz budynkach szkół. W 2023 r. w ramach najmu lokali mieszkalnych zawartych było 15 umów w tym w ramach najmu socjalnego zawartych było 9 umów.

W 2023 roku kontynuowano proces dotyczący uporządkowania przebiegu granic działek ewidencyjnych gruntów zajętych przez urządzone w latach 1990 – 2018 drogi na gruntach niebędących we własności/władaniu Gminy Grybów. Na prace geodezyjne związane z ustaleniem przebiegu granic oraz podziałem działek ewidencyjnych w celu przejęcia gruntów na rzecz Gminy Grybów, jak również dla planowanych nowych inwestycji związanych z urządzeniem dróg gminnych przeznaczono w 2023 roku 72 446,83 złote.

W zakresie regulacji stanu prawnego dróg w roku 2023 prowadzono procedurę regulacji dla 34 dróg obejmujących 75 działek ewidencyjnych. I tak:

- dla 15 działek drogowych złożono wnioski do Starostwa Powiatowego o założenie księgi wieczystej,
- dla 3 działek drogowych złożono wnioski do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego o komunalizację,
- 5 działek nabyto decyzją zatwierdzającą podział na podstawie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami (wydzielenie działek pod drogi publiczne),
- 7 działek drogowych nabyto w formie aktu notarialnego (darowizna, sprzedaż),
- 1 działkę nabyto w drodze ZRID,

- 3 działki nabyto decyzją komunalizacyjną wydaną przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie,

Pozostałe wydatki inwestycyjne w ramach obszaru gospodarka mieszkaniowa to:

- wykonanie rowu melioracyjnego na terenie budynku nowobudowanej szkoły w Gródku 154 929,62 zł, oraz
- modernizacja kotłowni i instalacji c.o w budynku komunalnym nr 196 w Cieniawie za kwotę 43 050,00 zł.

Na zadania w obszarze Gospodarka mieszkaniowa w roku 2023 przeznaczono 1 196 224,98 zł, w tym wydatki bieżące 925 798,53 zł (77%), oraz wydatki majątkowe 270 426,45 zł (23%).
--

Rolnictwo i łowiectwo

Główne zadania w ramach obszaru, dotyczą budowy i rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej wsi (sanitacyjnej) w celu podniesienia jakości życia i standardu sanitarnego miejsca zamieszkania. Podstawowymi środkami technicznymi umożliwiającymi sanitację wsi są instalacje do zaopatrzenia w wodę i kanalizacja. Budowa sieci kanalizacyjnej możliwa jest w tych miejscowościach gminy, w których zaludnienie jest wystarczająco skoncentrowane aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych lub do końcowego punktu zrzutu. Rozbudowa istniejącej infrastruktury wodociągowej, względnie budowa nowych obiektów odbywa się w oparciu o istniejące zasoby wód podziemnych, bowiem ze względu na duże zanieczyszczenie wód rzeki Białej Tarnowskiej nie planuje się obecnie ujęcia wody z tej rzeki. Zadania związane z projektowaniem i budową oraz rozbudową gminnej infrastruktury sanitacyjnej wykonuje w imieniu gminy Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Białej Niżnej. Zaopatrzenie mieszkańców wodę, oprócz gminnych wodociągów, realizowane jest za pomocą wiejskich wodociągów działających w formie spółek wodociągowych oraz przez studnie i indywidualne.

Infrastruktura wodociągowa

Na koniec roku 2023 r. gminna sieć wodociągowa wyniosła 192 km, co dało przyrost w stosunku do roku 2022 o 10,73%. Stopień zwodociągowania, gminy obliczony jako stosunek gospodarstw domowych korzystających z wodociągu do ilości domów z nadanym numerem budynku, wynosił na koniec roku 25%. Liczba gospodarstw domowych i podmiotów korzystających z sieci wodociągowej wyniosła 1741. W 2023 r. do sieci wodociągowej przyłączyło się kolejnych 160 nieruchomości na podstawie wydanych przez ZWiK warunków przyłączeniowych. W 2023 r. odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej utrzymywał się na poziomie wynoszącym 27% (przyrost 2% w stosunku do roku 2022). Łącznie z wodociągów gminnych na koniec 2023 roku korzystało 1741 gospodarstw domowych i innych podmiotów, co dało wzrost przyłączy o 133, a tym samym wzrost użytkowników sieci wodociągowej.

- W 2023 r. wybudowano i uzyskano decyzję na użytkowanie 18,6 km sieci wodociągowej w ramach zadania Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Stróże Centrum, Stróże Zagórze, Biała Niżna Słopna, Biała Niżna Centrum w ramach którego umożliwiono przyłączyć około 380 gospodarstw domowych. Zadanie zrealizowane zostało przy udziale środków *Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych*. Wartość zadania 1 665 884,07 zł w tym dofinansowanie 1 345 860,30 zł.
- Inne wydatki związane z wodociągami zostały poniesione w wysokości 31 329,66 zł i dotyczyły rozbudowy sieci w przysiółku Słopna w Białej Niżnej i Siółkowej, oraz wykonania przyłącza do sieci elektrycznej wodociągu Ropska Góra.

Dalsza rozbudowa, względnie budowa nowych obiektów, urządzeń i sieci wodociągowych z systemem uzdatniania wody realizowana jest w oparciu o istniejące i nowe źródła zasilania, występujące lokalnie oraz ponadlokalnie. W tym celu sukcesywnie zlecane jest opracowanie dokumentacji technicznej, na podstawie której realizowane będą kolejne inwestycje zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy.

- W 2023 r. opracowano dokumentację projektowo – kosztorysową dla rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowości Gródek oraz uzyskano pozwolenie na budowę. Koszt opracowanej dokumentacji 195 513,42 zł. W wyniku realizacji zadania, którego I etap rozpoczął się w bieżącym roku, zostanie wybudowane łącznie 16,2 km sieci wodociągowej. W 2024 r. zostanie oddanych 8.09 km.

Na pozostałe prace projektowe wykonanie w 2023 r. dotyczące budowy gminnych wodociągów poniesiono wydatki w wysokości 100 387,81 zł które dotyczyły:

- Opracowania projektu budowlanego ujęcia , zbiornika oraz sieci na potoku Cisawy w m. Gródek 84 213,31 zł
- Opracowania projektu zasilania pompowni przy ujęciu wody w m. Gródek na kwotę 16 174,50 zł,

W ramach wydatków bieżących związanych z utrzymaniem infrastruktury wodociągowej w roku 2023 r. poniesiono koszty w wysokości 1 109 677,96 zł. Były to głównie wydatki związane z zapewnieniem sprawnego zaopatrzenia w wodę w tym m.in. konserwacja. W celu wykrywania wycieków wody w rurociągach zakupiono w 2023 r. geofon za kwotę 21 937,23 zł.

Co roku spółki wodociągowe korzystają z pomocy samorządu gminy w formie dotacji podmiotowych przeznaczonych w szczególności na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych oraz realizację inwestycji.

W 2023 roku dotacje z budżetu gminy otrzymały:

- Spółka Wodociągowa w Kąclowej - na rozbudowę wodociągu o nowe linie w przysiółku Madynianka i Szyszkówka 60 000,00 zł
- Spółka Wodociągowa w Cieniawie - na wykonanie zbiornika wody pitnej 100 000,00 zł.

Łącznie na wydatki w zakresie zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę przeznaczono w roku 2023 kwotę 3 284 730,15 zł.

Infrastruktura kanalizacyjna

Efekty prowadzonych działań w celu uporządkowania gospodarki ściekowej są widoczne z roku na rok. W 2023 roku z sieci kanalizacyjnej skorzystało już 41% mieszkańców Gminy. Wynik ten pozwala stopniowo zbliżyć się gminie Grybów do średniej powiatu nowosądeckiego , która wynosi 54,6%. Przy utrzymaniu podobnego poziomu inwestycji jest prawdopodobne pełne skanalizowanie tych miejscowości, w których jest to technicznie możliwe. Przyrost kolejnych odcinków sieci kanalizacyjnej w roku 2023 w wyniku realizowanych projektów wyniósł 6,12%. Gęstość sieci kanalizacyjnej (km/100 km²) wynosiła 162,17%. Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosiła 248,13 km, co dało wzrost o 14,3 km.

W 2023 r. wydano 664 warunków i zezwoleń wpięcia do sieci kanalizacji. Na koniec 2023 r. do sieci sanitarnej podłączonych było 2645 punktów (wzrost o 627 punktów). Stopień skanalizowania gminy, liczony jako stosunek gospodarstw domowych korzystających z kanalizacji do liczby domów z nadanym numerem, wynosił 38%.

Na właściciela posesji ciąży obowiązek przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, w tych miejscowościach w których sieć kanalizacyjna została wykonana. Obowiązek ten wynika z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku

w gminach. W 2023 r. wysłano 1964 pisma do właścicieli nieruchomości przypominające o tym obowiązku.

W ramach przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie budowy i rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w roku 2023 podejmowano następujące działania:

- Zakończono dużą inwestycję kanalizacyjną prowadzoną od 2022 r. oraz uzyskano decyzję na jej użytkowanie w miejscowości Kąclowa. Wybudowano 14,3 km sieci co umożliwia przyłączyć około 170 gospodarstw domowych. Projekt realizowany był z dofinansowaniem *Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych*. W roku 2023 poniesiono wydatki w kwocie 4 635 260,93 zł, natomiast cała wartość zadania z uwzględnieniem wcześniejszych wydatków wyniosła 9 251 049,44 zł, w tym dofinansowanie 6 700 000,00 zł.
- Rozpoczęto rozbudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Krużłowa Wyżna i Stara Wieś o dł. 7,21 km z planowanym terminem zakończenia we wrześniu 2024 roku. W wyniku realizacji tego przedsięwzięcia będzie możliwe przyłączenie około 45 gospodarstw domowych. Na dzień 31 grudnia 2023 r. wybudowano 3,10 km sieci. Wartość zadania po zawarciu umowy z wykonawcą wynosi 5 334 985,00 zł. Zadanie jest współfinansowane *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* w wysokości W roku 2023 poniesiono pierwsze transze wydatków w wysokości 2 282 861,90 zł.

Pozostałe wydatki związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej poniesione zostały wysokości 176 512,95 zł i dotyczyły m.in. przyłączy do sieci Tauron SA, zwiększenia mocy przyłączeniowej, zasilania pompowni, drobnych robót kanalizacyjnych w Polnej, Stróżach i Siołkowej służące dalszej rozbudowie sieci oraz wykonania 250 mb sieci kanalizacyjnej w Krużłowej Wyżnej za 104 550,00 zł.

W 2023 r. podejmowano dalsze prace projektowe w celu konsekwentnej budowy i rozbudowy sieci kanalizacyjnej w gminie Grybów. Między innymi prace projektowe dotyczyły:

- Projekt sieci kanalizacji sanitarnej Stróże – Kowalnia. Zaprojektowano i uzyskano pozwolenie na budowę 3,45 km sieci, do której będzie możliwe wpięcie około 13 gospodarstw domowych. Wydatki poniesione 78 802,00 zł.
- Projekt sieci kanalizacji sanitarnej w Kąclowej. Wydatki poniesione 25 876,35 zł
- Projekt sieci kanalizacyjnej Kąclowa, Florynka, Binczarowa etap I i II. Zaprojektowano i uzyskano pozwolenie na budowę około 7,9 km sieci, która umożliwi wpięcie około 102 gospodarstwa domowe. Wydatki poniesione 46 512,40 zł. Łączne nakłady finansowe wyniosły 233 656,40 zł.
- Projekt sieci kanalizacji sanitarnej Ptaszkowa etap II. Zadanie jest w trakcie realizacji. Wydatki poniesione w roku 2023 to 63 159,19 zł. Wartość całego zobowiązania wynosi 371 814,00 zł.
- Projekt sieci kanalizacji sanitarnej Binczarowa etap III. Zadanie w trakcie realizacji z terminem zakończenia w roku 2024. Wartość umowy z wykonawcą 147 600,00 zł.

Na terenie gminy funkcjonują 3 oczyszczalnie ścieków (w Stróżach, Kąclowej i Cieniawie) o łącznej dobowej przepustowości ścieków 1820m³. W 2023 ilość ścieków odprowadzonych do oczyszczalni przez sieć kanalizacyjną wyniosła 498 861 m³ co dało wzrost ilości odprowadzonych ścieków o prawie 50%. Wzrost podyktowany jest coraz większym zasięgiem sieci kanalizacyjnej w poszczególnych miejscowościach gminy i przyłączaniem się kolejnych nieruchomości. (W roku 2022 było to 247545 m³.) Ilość ścieków odprowadzonych do oczyszczalni ścieków przez wyspecjalizowane firmy oczyszczające zbiorniki bezodpływowe wyniosła 1958,5 m³. (W roku 2022 było to 1661 m³.)

Wywożenie i utylizacja powstającego osadu ściekowego pochłania dużą część kosztów funkcjonowania oczyszczalni ścieków. Im mniejsza objętość osadów, tym niższe koszty wywożenia i utylizacji.

- W 2023 roku zakupiono i zamontowano wirówkę do odwadniania osadów ściekowych na terenie oczyszczalni ścieków w Stróżach. Zakupiona wirówka umożliwia osiągnięcie maksymalnej zawartości suchej masy w odwodnionym osadzie, czyli stałe oszczędności na kosztach wywozu i utylizacji. Wartość inwestycji 1 249 195,98 zł.

Niezależnie od wydatków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej, samorząd gminy realizuje *Program dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków*, tam gdzie nie jest możliwe poprowadzenie sieci (poza aglomeracją). W roku 2023 r. z budżetu gminy dofinansowano 7 przydomowych oczyszczalni ścieków na kwotę łączną 35 000,00 złotych.

Łączne na wydatki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków przeznaczono w roku 2023 kwotę 12 343 502,29 zł.

Rolnictwo i łowiectwo

W ramach obszaru rolnictwo i łowiectwo realizowane zadania w 2023 dotyczyły zwrotu podatku akcyzowego dla rolników oraz składki na rzecz Izby Rolniczych oraz zadania z uporządkowaniem dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz oddolnych inicjatyw.

Każdy rolnik, który chce odzyskać część podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej wnioskuje do wójta o zwrot akcyzy w ramach limitu zwrotu podatku określonego na dany rok.

- W 2023 roku do Wójta Gminy wpłynęło 945 wniosków o zwrot podatku akcyzowego i tyle samo wydano decyzji o zwrocie podatku. Łączna kwota zwrotu wyniosła 528 685,67 zł.

Zgodnie z ustawą o izbach rolniczych, gminy obowiązkowo odprowadzają 2% kwot z zebranego podatku rolnego na konto izb rolniczych działających na ich obszarze, czyli na ustawy samorząd rolniczy. W 2023 r. zapłacona składka wyniosła 8 815,50 zł.

W 2023 roku przeprowadzono wybory do walnych zgromadzeń Izby Rolniczych. Zadania te polegały na koordynacji organizacji wyborów do Izby Rolniczej na terenie gminy Grybów

w szczególności współpracy z Okręgową Komisją Wyborczą. Okręgowa Komisja Wyborcza w gminie Grybów podjęła decyzję o obsadzeniu mandatów bez przeprowadzenia głosowania ponieważ w wymaganym terminie zarejestrowano 2 kandydatów co oznaczało, że liczba zgłoszonych i pozytywnie zweryfikowanych kandydatów była równa liczbie mandatów do obsadzenia. W dwumandatowym okręgu wyborczym w gminie Grybów w powiecie nowosądeckim członkami Rady Powiatowej Małopolskiej Izby Rolniczej zostali: Pan Jan Gruca i Pan Krzysztof Olszanecki.

Wychodząc naprzeciw rolnikom z terenu gminy Grybów, w Urzędzie Gminy, zorganizowany był w ramach porozumienia z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego punkt doradztwa rolniczego, w którym pracownik Ośrodka Doradztwa Rolniczego pełnił w 2023 r. dyżur w ustalonych dniach i godzinach oferując pomoc rolnikom w zakresie: doradztwa rolniczego, aktualnych naborów w ramach programów dofinansowania oraz przy wypełnianiu wniosków o dopłaty bezpośrednie.

- W 2023 roku zmodernizowano 3 drogi dojazdowe do gruntów rolnych. Zadanie dofinansowane było ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Województwa Małopolskiego w Krakowie w wysokości 235 999,00 zł. Łączne wydatki poniesione na to zadania wyniosły 705 569,91 zł. Zmodernizowane drogi: droga Gródek Stary Gościeniec, droga Stara Wieś do Gromali, droga Binczarowa na Kawiory.

- W 2023 r. zrealizowano inicjatywę współfinansowaną ze środków Województwa Małopolskiego z *Programu Małopolska Wieś 2023* polegającą na wykonaniu małej architektury wraz z posadowieniem lunety widokowej w miejscowości Siołkowa. Wartość zadania 74 910,00 zł, w tym dotacja 40 000,00 zł.

Na zadania w obszarze Rolnictwo i Łowiectwo w roku 2023 przeznaczono 16 946 213,52 zł, w tym wydatki bieżące 5 432 499,72 zł (32%) oraz wydatki majątkowe 11 513 713,80 zł (68%).

Leśnictwo

Zasób leśny stanowiący mienie gminy Grybów w roku 2023 wynosił ok.131ha. Najwięcej gruntów leśnych gminnych znajduje się w miejscowości Binczarowa, Gródek i Wawrzka. Pozostałe lasy to własność Skarbu Państwa (Lasy Państwowe) oraz własność prywatna. Zarządzanie gospodarką leśną w Gminie Grybów opiera się na racjonalnej gospodarce ekosystemem a także ochronie i uzyskiwania zrównoważonego rozwoju lasów.

- W ramach prowadzonej gospodarki leśnej wydatki w tym obszarze dotyczyły m.in. zrywki i pozyskania drewna oraz dozór lasów 33 440,59 zł i zakupu ptactwa (kuropatw) 1020,00 zł. Wpływy do budżetu z gospodarki leśnej w roku 2023 wyniosły 136 303,80 zł.

W 2023 roku w Urzędzie Gminy wyłożono do publicznego wglądu projekty uproszczonych planów urządzenia lasów dla lasów stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębach ewidencyjnych: Kąclowa, Ptaszkowa. Plan opracowywany jest dla lasu o obszarze co najmniej 0,1 ha, stanowiącego zwarty kompleks leśny, zawierający skrócony opis lasu i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz podstawowe zadania dotyczące gospodarki leśnej sporządzany dla lasów nie będących własnością Skarbu Państwa. Plany zostały zatwierdzone przez Starostę Nowosądeckiego na lata 2023-2034. Zawiadomienie o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu uproszczonego planu urządzenia lasu wysłano z Urzędu Gminy do 1964 osób.

W ramach kompetencji ustawowych Wójt Gminy jest także jednym z organów administracji udzielających zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów. Usuwanie drzew jest elementem związanym z utrzymaniem bezpieczeństwa i porządku, jak również elementem nierozzerwalnie związanym z procesem inwestycyjnym. Aby zapewnić równowagę przyrodniczą, wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa niemal zawsze jest uzależnianie od obowiązku zrekompensowania straty w środowisku poprzez dokonanie nasadzeń zastępczych. Decyzje te są ukierunkowane na nakazywanie nasadzeń w pobliżu miejsc, z których są usuwane drzewa, co jest szczególnie istotne w przypadku wycinek związanych z inwestycjami deweloperskimi, ponieważ pozwala na kształtowanie zieleni na terenach prywatnych.

- W 2023 rozpatrzono 270 zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew przez osoby fizyczne i tyle samo przeprowadzono wizji w terenie w tym zakresie. Ponadto wydano 55 postanowień, 25 decyzji zezwalających na wycinkę drzew lub krzewów (w tym 2 zezwolenia w pasach drogowych wymagających uzgodnień) i 23 zaświadczenia o wycięciu drzew.

Na zadania w obszarze Leśnictwo w roku 2023 przeznaczono 34 460,59 zł co stanowiło 100% wydatków bieżących.

Polityka społeczna i rodzina

W obszarze polityki społecznej realizowane są usługi publiczne, których celem jest poprawa jakości życia społecznego i socjalnego mieszkańców, w tym mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania w tym obszarze ukierunkowane są m.in. na wsparcie rodziny, dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej poprzez zapewnienie im pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej, politykę senioralną, ochronę rodzicielstwa, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Cele i kierunki interwencji w odniesieniu do problemów oraz wyzwań społecznych zdiagnozowanych w Gminie Grybów określa w szczególności obowiązująca *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2028* przyjęta Uchwałą nr XXIV/224/2020 z dnia 29 grudnia 2020.

Zadania Gminy w obszarze polityki społecznej i rodziny realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grybowie, Dom Pomocy Społecznej w Białej Niżnej oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Siołkowej.

Pomoc społeczna

W roku 2023 odnotowano spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z terenu Gminy Grybów. Pomoc i wsparcie w gminie Grybów w 2023 roku uzyskało 1 081 osób, czyli mniej o 39 osób w porównaniu do roku ubiegłego. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej, ich liczba osiągnęła poziom 534 osoby, co oznaczało spadek o 218 osób.

W 2023 r. **Gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)** w ramach pomocy społecznej udzielił 364 świadczenia pieniężne, 719 świadczeń niefinansowych, 10 świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych oraz 1071 świadczeń w ramach zadań własnych. Podstawowymi formami świadczeń finansowych z pomocy społecznej są zasiłki stałe, okresowe, celowe. Ogólną zasadą przyznawania tych świadczeń jest nieprzekroczenie kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

- Na wypłatę zasiłków w roku 2023 przeznaczono kwotę 851 563,59 zł. W 2023 r. wypłacono również 5 zasiłków losowych z tytułu zdarzeń losowych (pożary zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej) na kwotę 36 500,00 zł.

Pozostałe usługi publiczne realizowane przez GOPS dotyczyły:

- Usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, które obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto 42 osoby, na łączną kwotę 153 800,00 zł,
- Zapewnienia wynagrodzenia dla opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych przez Sąd Rodzinny. Zadanie to należy do zadań zleconych z administracji rządowej realizowanych przez gminę a środki na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa. W 2023 r. wypłacono wynagrodzenie dla 14 osób na kwotę 83 712,85 zł,
- Zapewnienia schronienia osobom bezdomnym poprzez opłacenie pobytu osobom potrzebującym w schronisku. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Pobyt w schronisku przyznawany jest decyzją administracyjną. Pomoc otrzymały 2 osoby na kwotę 8 342,00 zł,

- Dofinansowania do lokalu mieszkalnego w formie dodatku mieszkaniowego dla osób spełniających kryteria określone w ustawie o dodatkach mieszkaniowych. W 2023 r. wypłacono dodatki na kwotę 6 077,64 zł
- Zapewnienie opieki w domach pomocy społecznej poprzez dopłatę do kosztów utrzymania w DPS realizowane dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu choroby, niepełnosprawności czy wieku, której nie można zapewnić opieki w formie usług opiekuńczych. W 2023 r. dopłaty do kosztów utrzymania w DPS otrzymało 30 osób na kwotę łączną 1 137 743,24 zł
- Opłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały. Warunkiem objęcia ubezpieczeniem i opłacania składek jest niepodleganie przez te osoby obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. W 2023 roku zostały opłacone składki na ubezpieczenie zdrowotne za 38 osób pobierających zasiłek stały na kwotę 23 109,90 zł.

W roku 2023 GOPS zrealizował kilka programów i projektów socjalnych skierowanych do mieszkańców Gminy Grybów:

- Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 przyjęty *Uchwałą Nr IX/89/2019 Rady Gminy Grybów z dnia 12 września 2019 r.* pomocą w formie zakupu posiłków objęto 670 dzieci za kwotę 466 620,50 zł, za kwotę 423 760,00 zakupiono produkty żywnościowe do stołówek szkolnych. Ponadto, na zakup żywności dla 317 rodzin, przyznano zasiłek celowy na łączną kwotę 636 850,00 zł. Koszt realizacji programu wyniósł 1 527 230,50 zł. Zakupiono również posiłki dla 11 dzieci z Ukrainy. Kwota wydatku 7 240,00 zł.
- Program „Paczka bożonarodzeniowa dla seniorów 85+” przyjęty *Uchwałą XLV//437/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 20.11.2022.* Wsparciem w postaci paczek żywnościowych objęto 485 seniorów z Gminy Grybów na kwotę 54 994,15 zł.
- Program *Korpus Wsparcia Seniora*, przyjęty *Uchwałą Nr XLVIII/462/2023 Rady Gminy Grybów z dnia 20.01.2023 r.* w ramach którego zakupiono opaski bezpieczeństwa dla 48 seniorów na kwotę 15 633,14 zł.
- Projekt „Zdrowy i bezpieczny Senior w Gminie Grybów”. W ramach zrealizowanego projektu 20 seniorów w wieku 60+ z terenu Gminy Grybów uczestniczyło w warsztatach dotyczących zjawiska cyberprzemocy wśród seniorów w wymiarze 15 godzin, w warsztatach obejmujących problematykę udzielania pierwszej pomocy w wymiarze 10 godzin, w warsztatach dotyczących sztuk samoobrony i unikania zagrożeń w wymiarze 10 godzin oraz w warsztatach, na których seniorzy otrzymali niezbędne informacje do zwiększania świadomości i wiedzy na temat zdrowego stylu i ochrony zdrowia w wymiarze 10 h. Koszt realizacji projektu wynosił 9 250,00 zł w tym dotacja 7 400,00 zł

W 2023 r. poniesiono wydatki w wysokości 112 368,61 zł na bieżącą działalność Klubu Seniora+ w Cieniawie utworzonego *Uchwałą Nr XLVI/449/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 15 grudnia 2022 r.* Zgodnie z *Uchwałą* Klub działa w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Funkcjonowanie Klubu objęte było dofinansowaniem ze środków budżetu państwa, Program Wieloletni „Senior +” na lata 2021 -2025 w wysokości 39 264,52 zł.

W 2023 r. zatrudnienie w GOPS wyniosło 30 osób na 28 etatach. Utrzymanie w roku 2023 Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grybowie wyniosło 1 915 873,72 zł. w tym 287 386,44 zł zapewnił na utrzymanie GOPS budżet Wojewody Małopolskiego.

Łącznie na zadania zlecone z zakresu administracji państwowej w obszarze pomocy Społecznej otrzymano dotację z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 1 504 839,58 zł

W obszarze pomocy społecznej realizowane były w 2023 roku usługi świadczone przez **Dom Pomocy Społecznej w Białej Niżnej** (DPS), który oferuje 33 miejsca w szczególności dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych. W 2023 roku zamieszkało w nim 8 nowych osób, w tym 5 mieszkańców gminy Grybów. Na koniec 2023 roku liczba mieszkańców Domu wynosiła 25 osób, w tym 19 kobiet i 6 mężczyzn. Najstarszy mieszkaniec liczył sobie 94 lata, a najmłodszy 66 lat. W okresie sprawozdawczym zmarło 9 osób. Średnioroczna liczba mieszkańców przebywających w placówce wynosiła 26,38 na 33 miejsca statutowe. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca obowiązujący od kwietnia 2023 roku wynosił 5200,00 zł.

- W 2023 r. w celu poprawy warunków bytowych mieszkańców DPS zainstalowano na II piętrze budynku urządzenia klimatyzacyjne za kwotę 29 052,00 zł.
- Ponadto DPS zrealizował dwie dotacje celowe na łączną kwotę 151 035,65 zł przeznaczone na wyposażenie Domu oraz wsparcie finansowe zadań i programów realizacji zadań pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia w DPS wynosił 22 osoby na 21 etatach. Na utrzymanie DPS poniesiono wydatki w wysokości 2 174 063,81 zł.

Łącznie na świadczenie usług publicznych w obszarze pomocy społecznej realizowanych przez GOPS i DPS przeznaczono 8 140 507,57 zł.

Rodzina

System wsparcia rodziny i pieczy zastępczej realizowany był w Gminie Grybów przy kompatybilnej współpracy różnych podmiotów na rzecz wzmacniania pozytywnych przejawów działań rodziny oraz wczesnego wykrywania i usuwania nieprawidłowości w różnych obszarach funkcjonowania rodziny. Wsparcie rodzin z terenu Gminy Grybów realizowane było w roku 2023 w szczególności w oparciu o programy własne oraz programy rządowe:

- *Gminny Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2023- 2025* przyjęty *Uchwałą Nr XLIX/470/2023 Rady Gminy Grybów z dnia 23 lutego 2023 r.* Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego rodzaju trudności zakłócające lub umożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W ramach realizacji Programu, zatrudnionych jest w GOPS 2 asystentów rodziny. W 2022 roku liczba rodzin objętych opieką asystentów rodziny wyniosła 30 rodzin w tym 63 dzieci. Ogółem 18 dzieci zostało umieszczonych w pieczy zastępczej. Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny, w stosunku do 2021 roku, wzrosła o 5 rodzin. Wszystkie dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej na mocy postanowienia Sądu

Rejonowego w Gorlicach, w jednym przypadku uruchomiono procedurę odebrania dziecka przez pracownika socjalnego w związku z bezpośrednią sytuacją zagrożenia życia lub zdrowia dziecka. Łączny koszt Programu wyniósł 277 026,06 zł w tym wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych 118 810,01 zł.

- *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025* uchwalony 29 grudnia 2020 r. przez Radę Gminy Grybów Uchwałą nr XXIV/223/2020, w roku 2022 założono 29 „Niebieskich Kart”. Procedura Niebieskiej Karty to specjalne narzędzie, które ma służyć przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Szczególna ochrona osoby pokrzywdzonej czy zagrożonej przemocą rozpoczyna się z chwilą wypełnienia formularza przez policjanta, przedstawiciela pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia lub gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. 15 procedur zostało uruchomionych przez funkcjonariuszy Policji, 4 procedury przez pracowników socjalnych GOPS, natomiast 1 procedura przez pracownika ochrony zdrowia. Częstym problemem w rodzinach, w których została wszczęta procedura „Niebieska Karta” był problem uzależnienia od alkoholu oraz współuzależnienie. Łączna liczba osób doznających przemocy domowej objętych procedurą „Niebieskie Karty” to 49 osób, spośród których 21 osób to dzieci, 22 kobiety oraz 6 mężczyzn. 27 osób stosujących przemoc w roku 2023 było objętych procedurą „Niebieskie Karty” wśród których było 8 kobiet i 19 mężczyzn. Zespół Interdyscyplinarny spotkał się 23 razy w 2023 roku. W ciągu 2023 roku funkcjonowało 25 grup diagnostyczno-pomocowych, które odbyły 81 posiedzeń. W 2023 roku funkcjonowała przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej grupa wsparcia dla osób doświadczających problemu przemocy, w której uczestniczyło 8 kobiet.
- *Karta Dużej Rodziny*, ogólnopolski program opracowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. W roku 2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obsłużył 450 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny (w tym przedłużenie terminu ważności, wydanie duplikatu). Koszt obsługi wyniósł 7 839,00 zł
- *Program Za życiem* realizowany jest na podstawie Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin. Program ma na celu udzielenie wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2023 roku wypłacono 4 świadczenia na kwotę 16 000,00 zł.
- Program 500+ realizowany jest na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Świadczenie wychowawcze 500+ ma na celu przede wszystkim częściowe pokrycie wydatków związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych i wychowywaniem dzieci. W 2023 roku wypłacono 162 świadczenia na kwotę 80 428,46 zł. Koszty obsługi wyniosły 2 412,85 zł.

Oprócz wyżej wymienionych programów GOPS realizował w roku 2023 działania związane m.in. z wykonywaniem *ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych* oraz innych przepisów, na mocy których uprawnionym osobom wypłacano zasiłki finansowe. W 2023 roku zrealizowano wypłaty:

- 36 307 zasiłków rodzinnych na kwotę 3 883 049,53 zł oraz
- 180 zasiłków rodzinnych dla obywateli Ukrainy na kwotę 20 088,00 zł,
- 5 937 zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę 1 281 442,08 zł,
- 1 784 świadczeń pielęgnacyjnych na kwotę 4 279 853,50 zł.
- 456 specjalnych zasiłków opiekuńczych na kwotę 281 029,50 zł.
- 1 530 składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacono za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze (świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna) na kwotę 738 766,65 zł,
- 451 składek na ubezpieczenie zdrowotne opłacano za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze (świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna) na kwotę 57 917,28 zł,
- 151 zapomóg z tytułu urodzenia dziecka to inaczej tzw. "becikowe" na kwotę 151 000,00 zł.
- 633 świadczeń rodzicielskich na kwotę 566 942,97 zł oraz
- 6 świadczeń rodzicielskich dla obywateli Ukrainy na kwotę 5 333,40 zł,
- 191 zasiłków dla opiekuna najbliższej poważnie niepełnosprawnej osoby na kwotę 117 522,60 zł.
- 534 świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji, na kwotę 241 001,52 zł.

Łącznie na świadczenie usług publicznych w obszarze Rodzina przeznaczono 12 506 752,10 zł, w tym na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej otrzymano dotację z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 12 068 743,59 zł.

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

W 2023 r. samorząd Gminy realizował dodatkowe zadania zlecone w związku z pomocą obywatelom Ukrainy oraz wzrastającymi cenami energii, paliw i żywności. Wydatki te w całości pokryły środki z dotacji celowych Wojewody Małopolskiego na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. W ramach tego obszaru finansowana jest także działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Siołkowej.

- Na realizację zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie gminy Grybów w roku 2023 r. poniesiono wydatki w kwocie 245 925,00 zł, które dotyczyły zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy przebywających na terenie gminy oraz wypłaty jednorazowego świadczenia.
- W związku z sytuacją na rynku paliw oraz szczególnych rozwiązań służących ochronie odbiorców energii elektrycznej wypłacono 125 świadczeń dla gospodarstw domowych na kwotę 70 842,28 zł. w tym z tytułu refundacji podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w wysokości 45 852,28 zł.
- W 2023 r. zrealizowano zadanie związane z dystrybucją węgla. Zakupiono 1 128 ton za kwotę 1 661 065,83 zł.

W 2023 r. w ramach obszaru polityka społeczna zrealizowano projekt grantowy finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach *Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej – Pakiet edukacyjny dla szkół i placówek oświatowych* w ramach którego zakupiono i przekazano uczniom 25 laptopów z oprogramowaniem za kwotę 74 999,87 zł. Celem Zadania grantowego było wsparcie realizacji zajęć dydaktycznych w szkołach podstawowych, poprzez wyposażenie tych szkół w narzędzia do nauki zdalnej, w związku z zagrożeniem i skutkami pandemii COVID-19.

Pomoc dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, w tym z powodu niepełnosprawności realizowana była w roku 2023 w szczególności poprzez **Warsztat Terapii Zajęciowej w Siołkowej**, który jest placówką pobytu dziennego

przeznaczoną dla osób, w stosunku do których orzeczono niepełnosprawność w stopniu znacznym i umiarkowanym, i które kwalifikują się do uczestnictwa w terapii zajęciowej. WTZ realizuje terapię zajęciową w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.

WTZ w ramach swojej działalności statutowej, oprócz prowadzonej terapii zajęciowej, organizuje liczne dodatkowe zajęcia i imprezy kulturalne oraz spotkania integracyjne. W 2023 r. m.in. zorganizowano spotkania integracyjne z seniorami z Klubu Senior + w Cieniawie, wspólny seans filmowy z seniorami z DPS w Białej Niżnej w kinie „Biała” w Grybowie, spotkania integracyjne z innymi Warsztatami, spotkania integracyjne w formie warsztatów rękodzielniczych z uczniami ze Szkoły Podstawowej w Siołkowej i Binczarowej. Co roku WTZ organizuje wycieczkę, która jest dofinansowana z budżetu Gminy. W 2023 był to wyjazd do Bardejowa na Słowacji i dwudniowy do Krakowa dofinansowany w kwocie 4 700,00 zł.,

Warsztat organizuje dla swoich uczestników dowóz na zajęcia własnym taborem przystosowanym do osób niepełnosprawnych.

W roku 2023 w terapii zajęciowej uczestniczyło 42 uczestników, w tym 26 mężczyzn i 16 kobiet. Najwięcej uczestników warsztatów (28 osób) stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym oraz osoby z chorobami psychicznymi (11 osób). Zatrudnienie w WTZ w roku 2023 wynosiło 15 osób na 13 etatów.

Koszty działalności warsztatu są finansowane ze środków samorządu powiatowego w Nowym Sączu w wysokości 99 % poniesionych kosztów. W roku 2023 koszty działalności WTZ wyniosły 1 396 108,24 zł w tym dotacja, w wysokości 1 383 508,00 zł. Pozostała kwota w wysokości 12 600,24 zł została dopłacona z budżetu gminy.

Co roku samorząd gminy wspiera finansowo organizację Spartakiady dla dzieci i Młodzieży z niepełnosprawnościami. W 2023 r. odbyła się na stadionie sportowym w Stróżach Jubileuszowa, 25. Letnia Zintegrowana Spartakiada Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnościami przy udziale finansowym gminy w wysokości 10 250,00 zł. Organizatorem spartakiady jest Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach.

Na zadania w obszarze Polityka społeczna i Rodzina w roku 2023 przeznaczono kwotę 24 097 900,77 zł z czego prawie 100% stanowiły wydatki bieżące.

Ochrona zdrowia

W 2023 r. realizowano w obszarze ochrony zdrowia usługi kierowane do mieszkańców powiązane z pomocą społeczną czy wsparciem rodziny w rozwiązywaniu problemów uzależnień. Zjawisko uzależnień pogłębia się i ewaluje w nowe formy uzależnień związane z dostępnością alkoholu, używek czy Internetu. Zadania realizowano głównie w oparciu o *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 r.* przyjętego Uchwałą Nr XLVII/458/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 28 grudnia 2022 r.

Do najważniejszych działań realizowanych w ramach Programu należą:

- profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca, tj. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej skierowanej do dzieci, młodzieży, uczniów szkół i dorosłych, zajęcia sportowe z elementami profilaktyki, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych dotyczące organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży,
- terapia uzależnień,
- pozostałe działania, tj. prowadzenie Punktu Konsultacyjnego o profilu dla osób uzależnionych od alkoholu, funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pomoc finansowa instytucjom leczenia odwykowego.

Program realizowany był przez Urząd Gminy Grybów oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grybowie, we współpracy z placówkami oświatowymi w zakresie realizacji przez nie programów wychowawczo - profilaktycznych oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność prewencyjną dotyczącą przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Na realizację Programu wykorzystano w roku 2023 środki w wysokości 561 443,69 zł. Środki na realizację Programu pochodzą z wpływów z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z wpływów z części opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (tzw. małpki). W 2023 r. łączne wpływy z tych tytułów wyniosły 506 195,07 zł. Brakujące środki w wysokości 55 248,62 zł uzupełniono środkami niewykorzystanymi w roku 2022 na realizację Programu.

- W 2023 r. dofinansowano m.in. działalność instytucji leczenia odwykowego i terapii uzależnień w Krośnie, Nowym Targu, Gorlicach i Dębicy na łączną kwotę 27 000,00 zł.
- Dofinansowano działalność Klubu Abstynenta działającego na terenie miasta Grybów i oferującego wsparcie osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin. Kwota dotacji wyniosła 30 000,00 zł.
- Podobnie jak w roku poprzednim, zorganizowano letni wypoczynek dla 33 dzieci borykających się z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych - na ten cel w 2023 r. przeznaczono 59 809,24 zł. Zrealizowano również zajęcia sportowo - rekreacyjne dla 600 uczniów z terenu Gminy Grybów na lodowisku w Białej Niżnej na kwotę 8 300,00 zł.
- Realizacja zadań profilaktycznych odbywała się także poprzez zlecenie realizacji części zadań w ramach Programu organizacjom pozarządowym na podstawie otwartego konkursu ofert, którego przedmiotem było zorganizowanie półkolonii dla dzieci i młodzieży z terenu gminy w okresie wakacji letnich. Półkoloniami objęto 357 dzieci na kwotę 180 747,60 zł. W trybie konkursowym realizowano również pozalekcyjne programy opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży a także organizowano pozalekcyjne zajęcia sportowe dla 172 dzieci na kwotę 50 000,00 zł.

Programy szkoleniowe z zakresu profilaktyki uzależnień obejmowały przeciwdziałanie zrachowaniom ryzykownym z obszaru uzależnień poprzez wzmacnianie czynników chroniących wśród dzieci i młodzieży, uczniów gminnych szkół. Na realizację programów szkoleniowych w placówkach oświatowych a także zakup pomocy dydaktycznych przeznaczono 66 711,50 zł.

W obszarze ochrona zdrowia realizowane były również usługi publiczne na rzecz przedsiębiorców, dotyczące regulacji sprzedaży alkoholu na lokalnym rynku pracy. Kwestię tę reguluje *Uchwała Nr XXXIV/342/2018 Rady Gminy Grybów z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Grybów.*

- W roku 2023 wydano 34 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży i tak: do 4,5% oraz na piwo – 14 zezwoleń, powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 11 zezwoleń, powyżej 18% alkoholu – 9 zezwoleń. Natomiast w miejscu sprzedaży 13 zezwoleń i tak: do 4,5% oraz na piwo – 4 zezwolenia, powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 5 zezwoleń, powyżej 18% alkoholu – 4 zezwolenia. Wydano również 17 zezwoleń jednorazowych

W 2023 r. po przeprowadzeniu konsultacji z organami sołectw, Rada Gminy Grybów *Uchwałą Nr LV/522/2023 Rady Gminy Grybów z dnia 31 sierpnia 2023 r.* zdecydowała wprowadzić ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Działanie to ma na celu zmniejszyć dostępność alkoholu w godzinach od 22,00 do 6,00, a tym samym przeciwdziałać patologiom społecznym w wyniku spożywania alkoholu.

Mając na uwadze coraz większe potrzeby w zakresie zapewnienia opieki hospicyjnej i paliatywnej, samorząd gminy co roku wspiera Hospicjum Stacjonarne w Stróżach w formie dotacji dla podmiotów leczniczych.

- W 2023 r. udzielono dotacji Fundacji Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach na rozbudowę tego obiektu w wysokości 200 000,00 zł. Planowana rozbudowa zakłada powiększenie ośrodka o 14 miejsc. Nowa część hospicjum ma zostać otwarta pod koniec 2024 roku.

Na wydatki w obszarze Ochrona zdrowia w roku 2023 przeznaczono 761 443,69 zł w tym wydatki bieżące w 561 443,69 zł (74%) oraz wydatki majątkowe 200 000,00 zł (26 %)
--

Oświata i edukacyjna opieka wychowawcza

Głównym celem usług z obszaru edukacji jest zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego. Samorząd gminy świadczy usługi edukacyjne prowadząc szkoły i placówki oświatowe lub dotując placówki oświatowe prowadzone przez inne podmioty. Edukacja jest zadaniem kosztownym. Wydatki z tego tytułu stanowią prawie 50% budżetu samorządu Gminy Grybów. Choć edukacja jest zadaniem własnym gminy, otrzymuje ona zasilenie z budżetu centralnego. Składają się na nie część oświatowa subwencji ogólnej oraz otrzymywane dotacje (podręcznikowe i na 6-latki). Część oświatowa subwencji ogólnej stanowi najistotniejsze źródło finansowania wydatków publicznych na oświatę i wychowanie.

Każdego roku gmina Grybów, chcąc utrzymać najwyższe standardy edukacyjne, dopłaca do realizacji zadań oświatowych środki z dochodów własnych, bowiem otrzymana z budżetu państwa subwencja oświatowa oraz dotacja na wychowanie przedszkolne nie wystarcza na finansowanie wydatków bieżących. W 2023 r. część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 37 267 230,00 zł, natomiast dotacje 1 651 974,00 zł, w tym na dzieci 6 -letnie 1 286 951,10 zł. Wybrane składniki usług edukacyjnych, takie jak dowożenie uczniów do szkół, w tym dzieci niepełnosprawnych, budowa czy remont obiektów oświatowych, nie są objęte żadną systemową formą wsparcia z budżetu centralnego. W 2023 r. do koniecznych wydatków na edukację samorząd gminy dołożył 26 523 568,72 zł.

W 2023 r. roku gmina Grybów była organem prowadzącym dla 7 przedszkoli oraz 15 szkół podstawowych. W samorządowych szkołach i przedszkolach w roku 2023 uczyło się łącznie 3 478 dzieci, w tym 884 dzieci przedszkolnych i 2 594 uczniów. Najwięcej dzieci uczyło się w szkole w Stróżach - 426 osoby, najmniej liczną jest szkoła w Wyskitnej, do której uczęszczało 68 uczniów.

Łączne wydatki na utrzymanie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego wyniosły w 2023 roku 9 199 585,35 zł. Średni koszt utrzymania dziecka w przedszkolu w odniesieniu do wydatków bieżących wynosił 10 406,77 zł.

W przypadku szkół podstawowych, łączne wydatki na ich utrzymanie wyniosły 49 360 810,98 zł. Średni koszt utrzymania ucznia w odniesieniu do wydatków bieżących wynosił 18 890,48 zł.

W 2023 r. liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w gminnych szkołach i przedszkolach wyniosła 344,89 etatu (417 nauczycieli), co oznacza utrzymanie poziomu zatrudnienia z roku ubiegłego. Natomiast liczba etatów pracowników niepedagogicznych wyniosła 115,75 etatu (130 osoby). W stosunku do roku ubiegłego nastąpił spadek o 2,4 etatu (3 osoby). Na wynagrodzenia nauczycieli i pozostałych pracowników szkół i przedszkoli przeznaczono 37 449 300,00 zł co stanowi 76% wydatków bieżących na oświatę.

- W 2023 r. przeprowadzono na wniosek nauczycieli 10 postępowań egzaminacyjnych na stopień awansu na nauczyciela mianowanego. Wszystkie rozpatrzone pozytywnie. Akty mianowania zostały wręczone przez Wójta Gminy Grybów.
- W 2023 r. przeprowadzono 5 postępowań konkursowych na stanowisko dyrektora placówek oświatowych tj: ZSP w Krużlowej Wyżnej. ZSP nr 1 w Ptaszkowej, ZSP w Siołkowej, ZSP w Stróżach i SP w Binczarowej. W wszystkich szkołach, za wyjątkiem szkoły w Krużlowej Wyżnej, powierzono pełnienie funkcji dyrektora szkoły dotychczasowym osobom. Akty powierzenia pełnienia funkcji dyrektora zostały wręczone przez Wójta Gminy Grybów.
- 24 pracodawców złożyło wnioski o przyznanie dofinansowania kosztów wykształcenia 27 młodocianych pracowników. Sfinansowano koszty 234 617, 23 zł ze środków Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

Na terenie gminy Grybów funkcjonowały również 4 przedszkola niepubliczne oraz 1 niepubliczny punkt przedszkolny oferujące miejsca dla 272 dzieci. Niepubliczne przedszkola współfinansowane są przez gminę w formie dotacji do kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu oraz dotacji do kosztów zajęć wspomagających rozwój dziecka.

- Wysokość dotacji przekazanej dla przedszkoli niepublicznych działających na terenie gminy Grybów w 2023 roku wyniosła 1 965 605,55 zł.
- W ramach realizacji zadań wymagających specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach niepublicznych przekazano dotację w wysokości 1 588 871,43 zł.

Z budżetu gminy pokrywane są również wydatki w formie dotacji do innych gmin za pobyt dzieci zamieszkałych na terenie gminy a uczęszczających do przedszkoli na ich terenie. W roku 2023 dotację innym gminom przekazano w wysokości 1 262 258,25 zł.

W 2023 roku stołówki szkolne i przedszkolne funkcjonowały w 11 szkołach podstawowych, natomiast do 4 dowożone były posiłki ze stołówek szkolnych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie. Dowóz posiłków realizowany jest przez ZWiK w ramach dodatkowych zadań związanych z transportem osób i rzeczy. Wydatki na stołówki w roku 2023 wyniosły 3 917 223,71 zł.

Dla dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, organizowany jest dowóz gminnym środkiem transportu oraz zwrot kosztów dowozu dzieci przez ich opiekunów. W roku 2023 na wydatki związane z dowozem oraz opieką podczas dowozu przeznaczono 456 151,08 zł. W tej kwocie wydatków są m.in. zwrot za bilety, wynagrodzenie opiekunek dzieci podczas przewozu (2 etaty), zwrot za transport dzieci własnym środkiem komunikacji opiekunów. Kwota wydatków związanych z dowozem dzieci i młodzieży nie uwzględnia wydatków ponoszonych przez ZWiK na utrzymanie taboru samochodowego i kierowców obsługujących przewozy.

- W 2023 r. pozyskano dofinansowanie w wysokości 265 039,47 zł z *Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych* do zakupu autobusu do przewozu 17 dzieci niepełnosprawnych na zajęcia szkolne i rehabilitację. Zadanie zostanie zrealizowane w roku 2024. Szacunkowy koszt zakupu z udziałem własnym Gminy wynosi 311 811,15 zł.

W 2023 r. wpłynęło 66 wniosków o dodatkowe godziny zajęć w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów i wychowanków. Na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i pracy w szkołach, przedszkolach oraz szkołach innego typu oraz edukacyjnej opieki wychowawczej (wczesne wspomaganie rozwoju) przeznaczono łącznie 3 822 619,74 zł.

Pomimo, że zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki jest zadaniem własnym gminy, samorząd nie odpowiada za efekty kształcenia, nie sprawuje nadzoru pedagogicznego i nie ma wpływu na wiele innych kosztów i efektywnych aspektów edukacji. Elementy te podlegają nadzorowi właściwego terytorialnie kuratora oświaty lub samego dyrektora szkoły w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

- W 2023 roku średnie wyniki uczniów gminnych szkół uzyskane z egzaminu ósmoklasisty utrzymywały się na poziomie średniej dla powiatu nowosądeckiego (68%) odbiegając jednak od średnich wyników dla województwa małopolskiego (69%) w szczególności w przypadku egzaminu z matematyki (55%) i języka angielskiego (60%).

W 2023 r. jednostki oświatowe gminy Grybów zrealizowały kilka przedsięwzięć i projektów nakierowanych na rozwój mobilności uczniów i nauczycieli. Projekty realizowane były z udziałem środków z Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, których łączna wartość wyniosła 627 370,00 zł i była w całości sfinansowana ze źródeł zewnętrznych. Szkoły, które wzięły udział w projektach to szkoła w Gródku (Erasmus +, PO WER), szkoła

w Krużlowej Wyżnej (PO WER) oraz szkoła w Siołkowej (PO WER). W ramach przedsięwzięć uczniowie tych szkół mogli wziąć udział w mobilności do Grecji i do Serbii, dzięki czemu mogli poznać zarówno kulturę jak i tradycje danego regionu, a przede wszystkim mogli zawierać międzynarodowe znajomości i uczyć się języków obcych.

- W październiku 2023 r. ruszył program „Laptop dla nauczyciela”, w ramach którego nauczyciele otrzymali bony o wartości 2,5 tys. zł na zakup laptopów – mogli zakupić dowolny sprzęt spełniający wymogi opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki. Bony na zakup laptopów otrzymali nauczyciele klas IV – VIII na podstawie wykazów sporządzonych przez dyrektorów szkół, zweryfikowanych w Systemie Informacji Oświatowej.
- W 2023 r. został zrealizowany Program „Laptop dla ucznia”, którego celem było wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju kompetencji cyfrowych. Program Realizowany przez Ministerstwo Cyfryzacji zakładał, że każdy uczeń IV klasy szkoły podstawowej w Polsce otrzyma na własność bezpłatny laptop. Sprzęt może być wykorzystany do nauki, rozwoju kompetencji cyfrowych oraz talentów i zainteresowań. Organ prowadzący był zobowiązany do zawarcia umów w przekazania na własność albo użyczenia. Gmina Grybów otrzymała 357 sztuk nowych laptopów, które zostały przekazane do 15 szkół o łącznej wartości 1 038 056,04 zł

W 2023 r. zrealizowano też gminne programy pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym i socjalnym dla uczniów i studentów.

- W ramach Programu socjalnej pomocy uczniom (stypendia socjalne) realizowanego na podstawie *Uchwały nr XXV/164/2005 Rady Gminy Grybów z dnia 31 marca 2005 roku*, pomocy stypendialnej socjalnej udzielono 365 uczniom na kwotę 372 240,00 zł. Stypendium szkolne jest przyznawane dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i finansowane jest z dotacji Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.
- Z roku na rok zmniejsza się liczba stypendystów, ubiegających się o stypendium Wójta przyznawanego w oparciu o *Uchwałę Nr XXXV/285/2002 Rady Gminy Grybów z dnia 9 października 2002 roku w sprawie zasad udzielania stypendiów dla*

studentów. Stypendium przyznawane jest przez Wójta Gminy Grybów ze środków własnych Gminy Grybów dla studentów osiągających wysokie wyniki w nauce, znajdujących się jednocześnie w trudnej sytuacji materialnej. W 2023 roku wypłacono stypendia dla 14 studentów na kwotę 29 250,00 zł. Stypendium wynosi 2 500,00 zł rocznie

- W wyniku realizacji Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży przyjętego *Uchwałą Nr XLI/401/2022 Rady Grybów z dnia 28 czerwca 2022 r.* po raz pierwszy w 2023 r. Wójt Gminy Grybów wręczył stypendia finansowe i rzeczowe dla najzdolniejszych uczniów ze szkół podstawowych, pobierających naukę na terenie naszej gminy. Stypendium o charakterze motywacyjnym otrzymało 195 uczniów na kwotę 210 965,00 zł. Stypendium przyznawane jest ze środków własnych Gminy Grybów w oparciu o Regulamin przyznawania stypendiów oraz nagród dla uczniów przyjętego *Uchwałą Nr XLIII/417/2022 z dnia 22 września 2022 r.*

Konsekwentnie od wielu lat samorząd gminy dąży do zapewnienia warunków nauczania o jak najwyższym standardzie, poprzez możliwość kształcenia w nowoczesnych budynkach za pomocą innowacyjnego wyposażenia i dostępu do szerokiej bazy sportowej. W wyniku prowadzonych działań infrastruktura systemu oświaty w gminie Grybów, po nakładach inwestycyjnych i remontowych, jest w stanie dobrym i bardzo dobrym.

W roku 2023 r. w ramach wydatków bieżących zrealizowano remonty w 9 szkołach na kwotę 394 638,76 zł. W tym wykonano m.in. remonty instalacji wod-kan, wymianę stolarki okiennej, schodów i chodników.

W ramach wydatków majątkowych zrealizowano kilka inwestycji polegających na modernizacji bazy oświatowej, w tym części sportowych i sanitarnych. Najbardziej kosztowna była:

- modernizacja budynku ZSP w Stróżach, której koszt wyniósł 1 959 100,00 zł. W ramach prac został wykonany gruntowy remont sal lekcyjnych, korytarzy oraz sanitariatów polegających na malowaniu ścian i sufitów, wymianie stolarki okiennej, posadzek, oświetlenia oraz wymianie armatury sanitarnej. Modernizacja Szkoły w Stróżach to kolejna inwestycja w infrastrukturę oświatową. Dotychczas zmodernizowano gruntownie szkołę w Cieniawie i Krużlowej Wyżnej, rozbudowano Szkołę w Polnej i Binczarowej.

W 2023 r. wykonano też:

- modernizację sanitariatów oraz pionów kanalizacyjnych z ZSP w Białej Niżnej. Koszt robót wynosił 157 715,70 zł,
- modernizację Sali gimnastycznej przy ZSP w Ptaszkowej, koszt robót wynosił 153 984,12 zł,
- modernizację kotłowni w SP w Starej Wsi, koszt robót 129 777,30 zł
- modernizację ogrodzenia wokół budynku ZSP w Siołkowej, koszt robót wynosił 14 760,00 zł,
- instalację wodną przeciwpożarową w ZSP w Stróżach, koszt robót wynosił 4 511,53 zł.

W 2023 r. rozpoczęto trzy inwestycje oświatowe oczekiwane przez lokalne społeczności dotyczące:

- budowy przedszkola i żłobka z kompletną infrastrukturą w miejscowości Florynka. Koszt budowy wynosi Inwestycja realizowana jest w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Będzie to przedszkole 4 -oddziałowe, które zapewni miejsce 100 dzieciom w wieku 3 -6 lat. Inwestycja zostanie zrealizowana w 2024 roku przy udziale środków *Rządowego Funduszu Polski Ład* w wysokości 2 567 600,00 zł natomiast cała wartość inwestycji wyniesie 5 173 050,00 zł.

- budowy szkoły podstawowej wraz z salą sportową w Gródku. Nakłady finansowe na inwestycję wynoszą 15 047 600,00 zł. W roku 2023 poniesione wydatki z tytułu transzy wynagrodzenia wykonawcy wyniosły 4 393 248,84 zł. Warto podkreślić, że szkoła zostanie wybudowana w większości za środki zewnętrzne pozyskane z *Rządowego Funduszu Polski Ład* w wysokości 10 400 000,00 zł.

Na zadania w obszarze Oświaty oraz edukacyjnej opieki wychowawczej w roku 2023 przeznaczono kwotę 65 443 493,82 zł w tym na wydatki bieżące 58 560 396,33 zł (90%) oraz majątkowe 6 883 097,49 zł (10%). Na szkolnictwo wyższe przeznaczono 29 250,00zł (stypendia dla studentów).

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Podstawowym celem realizacji usług w obszarze kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego przez samorząd gminy jest zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy, a dzięki temu wzmacnianie tożsamości kulturowej i pamięci zbiorowej, promowanie twórczości i ekspresji kulturalnej, stwarzanie warunków do rozwoju osobistego a także wspieranie relacji międzypokoleniowych i międzykulturowych. Część usług kulturalnych na terenie gminy realizują gminne instytucje kultury, a część zadań publicznych zlecanych jest organizacjom pozarządowym (poprzez otwarte konkursy z godnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie część. Umożliwia to bardziej adekwatna odpowiedź na potrzeby lokalnych społeczności, na rzecz których działają organizacje pozarządowe.

Gminny Ośrodek Kultury w Grybowie (GOK) i jego filie oraz Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Stróżach (GBP) na swoją działalność otrzymują z budżetu gminy dotacje podmiotowe. W roku 2023 r. dotacja dla GOK wyniosła 1 838 091,00 zł natomiast dla GBP 740 338,00 zł.

W skład **Gminnej Biblioteki Publicznej w Grybowie z/s w Stróżach** wchodzi: główna biblioteka w Stróżach oraz filie w następujących miejscowościach: Biała Niżna, Binczarowa, Cieniawa, Florynka, Gródek, Kąclowa, Krużłowa Niżna, Ptaszkowa i Stara Wieś.

Biblioteka zatrudnia ogółem 10 pracowników na 7,125 etatu. W 2023 roku zarejestrowano 2 655 czytelników, udostępnienie książek na miejscu i na zewnątrz ogółem wyniosło 51 726 woluminy, odwiedzin w bibliotece i jej filiach zarejestrowano 22 441, zakupiono 1926 książek za kwotę 51 981,08 zł. z tego ze środków finansowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach *Programu Biblioteki Narodowej Zakup nowości wydawniczych do bibliotek* za kwotę 25 000,00 zł. Ponadto w ramach darów od czytelników oraz z Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Starym Sączu otrzymano 277 książek za kwotę 1610,30 zł. Czytelnicy mogli skorzystać ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej w ramach darmowej wypożyczalni AKADEMICA, która jest zainstalowana w GBP Stróże oraz Filii GBP w Kąclowej Filia GBP w Gródku zorganizowała Gminny Konkurs Czytelniczy ph. „Wykonaj ilustrację do wiersza/bajki Aleksandra Fredry”. Ogółem w konkursie udział wzięło 161 uczestników.

Biblioteki aktywnie włączyły się do ogólnopolskiej akcji „Mała książka, wielki człowiek” – raporty, zamawianie książek oraz reklama akcji w przedszkolach i szkołach (nauczanie początkowe) połączone z lekcjami czytelniczymi.

W związku z bardzo złym stanem technicznym budynku, w którym mieściła się biblioteka w Krużłowej Niżnej podjęto działania związane z uzyskaniem dofinansowania do budowy nowej siedziby biblioteki oraz rozpoczęto realizację inwestycji.

- W 2023 sfinalizowano budowę filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Krużłowej Niżnej. Wydatek poniesiony z tytułu robót budowlanych w roku 2023 wyniósł 735 367,78 zł, a cała budowa kosztowała 2 991 987,25 zł, w tym ze środków pozyskanych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2 081 936,25 zł.

W budynku zlokalizowano powierzchnię z przeznaczeniem na zbiory biblioteczne, czytelnię z miejscami siedzącymi do pracy indywidualnej, grupowej oraz obsługi imprez czytelniczych oraz stanowiska komputerowe z Internetem. Ponadto zaprojektowano salę wielofunkcyjną pozwalającą na organizację spotkań integracyjnych, okolicznościowych itp. z lokalną społecznością. W budynku zlokalizowano również sale warsztatowe pozwalające na realizację funkcji artystyczno-kulturalnej w tym zajęcia z edukacji czytelniczej i medialnej.

W skład **Gminnego Ośrodka Kultury w Grybowie** wchodzi filie w następujących miejscowościach: Binczarowa, Cieniawa, Chodorowa, Florynka, Gródek, Kąclowa, Krużłowa Niżna, Krużłowa Wyżna, Polna, Ptaszkowa, Siołkowa i Stara Wieś.

W Gminnym Ośrodku Kultury (administracja i instruktorzy filii) zatrudnionych jest 14 osób na 8,875 etatu.

Działalność kulturalną Gminny Ośrodek Kultury prowadzi poprzez następujące amatorskie zespoły artystyczne: 4 orkiestry dęte działające przy filiach we Florynce, Ptaszkowej i Siołkowej i w Krużłowej, 6 zespołów wokalnych - chóry działające przy filiach: chór męski w Siołkowej, chór żeński w Binczarowej chóry mieszane w Kąclowej, Krużłowej, Polnej, Ptaszkowej, dziecięcy zespół regionalny „Pogórzańskie Dzieci” działający przy filii w Kąclowej, zespół regionalny „Echo Jaworza” w trzech grupach : dziecięcej, młodzieżowej i dorosłych działający przy filii w Ptaszkowej, grupa taneczna „ISKIERKI” działająca przy Filii w Binczarowej, młodzieżowy zespół teatralny ODEON działający przy filii w Binczarowej, 8 zespołów muzyczno instrumentalnych przy filiach w miejscowościach w Binczarowa, Cieniawa, Kąclowa 3 zespoły, Ptaszkowa, Stara Wieś, 5 grup teatralnych przy filiach w miejscowościach: Cieniawa, Gródek, Kąclowa, Ptaszkowa, Stara Wieś, 2 grupy teatralno obrzędowe przy filiach w miejscowościach: Binczarowa, Gródek, 6 zespołów regionalnych przy filiach w miejscowościach: Binczarowa, Cieniawa, Gródek, Krużłowa, Polna, Siołkowa, 4 zespoły taneczne przy filii w Kąclowej, koła zainteresowań: muzyczne, plastyczne, turystyczno - sportowe taneczne, seniora, teatralne działające przy filiach GOK.

- Ogółem w 2023 r. zorganizowano 58 imprez turystyczno-sportowo rekreacyjnych, w których udział wzięło 6700 osób, 45 konkursów ze 1355 uczestnikami, 89 koncertów, które wysłuchało 63265 osób, 13 wystaw, które obejrzało 1305 osób, zorganizowano: 459 warsztatów dla 9178 uczestników, 15 prelekcji dla 480 uczestników, 19 wystaw okolicznościowych, które zwiedziło 623 osób, 31 imprez turystyczno-rekreacyjnych dla 1 088 uczestników, 41 konkursów dla 1078

uczestników, 14 pokazów teatralnych, które obejrzało 1455 osób, 364 warsztaty różnego rodzaju dla 7588 osób, 14 prelekcji i konferencje dla 622 osób, 169 koncertów dla 36577 widzów, 26 przeglądów artystycznych dla 6306 osób, 7 imprez kulturalnych festynów dla 1524 osób.

Stałym wydarzeniem kulturalnym, wpisującym się w dziedzictwo kulturowe wsi są dożynki gminne, których gospodarzem co roku jest inna wieś gminy Grybów. W ubiegłym roku Dożynki Gminne odbyły się w Stróżach. Podczas Dożynek rolnicy z terenu całej gminy prezentują wieńce dożynkowe, panie z Kół Gospodyń Wiejskich regionalne potrawy.

Inne wydarzenia kulturalne zorganizowane przez GOK w 2023 r. to m.in.:

- Charytatywny Koncert Kolęd na Misje na Ukrainie w Krużlowej Wyżnej;
- Gminny Przegląd Grup Kolędniczych będący eliminacją do przeglądu powiatowego
- Gminny Dzień Dziecka w którym uczestniczyło ponad 300 dzieci z terenu Gminy Grybów,
- Gminne Obchody Święta Niepodległości w Cieniawie udział wzięło ok. 1000 osób.

Ponadto w ramach umowy z MCK „Sokół” w Nowym Sączu zorganizowane zostały szkółki muzykowania ludowego dla 7 osób za kwotę 18 500,00 zł. Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu opłaciło 10 szkółek ginących zawodów , na które przeznaczono 34 040,00 zł.

Nową imprezą zainaugurowaną w roku 2023 był Gminny Przegląd Dorobku Kulturalnego Gminy Grybów, zorganizowany na stadionie sportowym w Stróżach, w którym wzięło około 3000 osób. Podczas dwudniowego festiwalu zaprezentowano i doceniono bogactwo kulturalne i regionalne ziemi grybowskiej. W ciągu tych dni, uczestnicy przeglądu mieli okazję podziwiać różnorodność form artystycznych, które były prezentowane - od tradycyjnych tańców ludowych przez dzieła lokalnych artystów występy chórów, orkiestr, aż po występy Kół Gospodyń Wiejskich z naszego regionu. Koszt wydarzenia wyniósł 113 763,06 zł.

W 2023 roku w celu poszerzenia oferty kulturalnej zakupiono infrastrukturę techniczną składającą się z dmuchańców, podestu scenicznego wraz z wyposażeniem, krzeseł, agregatów prądotwórczych, zestawu bezprzewodowego z mikrofonami, ekranu z projektorem oraz namiotów wystawowych za kwotę 178 607,04 zł w tym dofinansowanie ze środków europejskich w ramach PROW 113 647,00 zł.

Zakupiono też w ramach projektu *Małopolskie Świetlice Wiejskie* wyposażenie do świetlicy w budynku komunalnym w Krużlowej Wyżnej (stoły i krzesła) za kwotę 44 830,70 zł.

W 2023 r. na realizację projektów kulturalnych przez organizacje pozarządowe, przekazano dotacje w wysokości łącznej 26 700,00 zł. w tym m.in.: dla Stowarzyszenia Kobiet Binczarowskich 9 000,00 zł na udział w wydarzeniach kulturalnych promujących folklor ziemi grybowskiej.

Przedmiotem szczególnych starań władz samorządowych jest również ochrona zabytków znajdujących się na terenie gminy. Ochrona zabytków położonych na terenie Gminy a wpisanych do rejestru zabytków odbywa się na podstawie *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami przyjętego Uchwałą Nr XLII/410/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 16 sierpnia 2022 r.* Na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy przeznaczono 107 500,00 zł w tym dotacje przeznaczone na:

- konserwację ołtarza z obrazem św. Antoniego oraz prace konserwatorskie zakrystii w kościele w Krużlowej Wyżnej, 60 000,00 zł,
- czyszczenie i impregnacja gontu drewnianego na elewacjach i ogrodzeniu dawnej cerkwi pw. św. Dymitra w Binczarowej 38 000,00 zł,
- konserwację malowideł w kościele pw. Wszystkich Świętych w Ptaszkowej 9 500,00 zł.

W 2023r. pozyskano 1 489 800,00 zł Rządowego Funduszu Polski Ład dofinansowanie do prac konserwatorskich przy zabytkowych kościołach w Krużlowej, Ptaszkowej i Polnej, które są wpisane do rejestru zabytków i posiadały na dzień złożenia wniosków o dofinansowanie programy konserwatorskie i aktualne pozwolenia na budowę. Realizacja zadań rozpocznie się w roku 2024.

Na zadania w obszarze Kultury i dziedzictwa narodowego przeznaczono w 2023 r. 3 677 007,32 zł w tym na wydatki bieżące 2 838 082,20 zł (77%) oraz wydatki majątkowe 838 925,12 zł (23%).
--

Kultura fizyczna i turystyka

Nadrzędnym celem usług publicznych w obszarze kultura fizyczna jest zaspokajanie potrzeb wspólnoty w zakresie sportu i kultury fizycznej, turystyki w tym terenów rekreacyjnych oraz obiektów i urządzeń sportowych. Składa się na to m.in. zapewnienie warunków umożliwiających uprawianie sportu i rekreacji, utrzymanie i wyposażenie obiektów a także organizowanie różnorodnych imprez i wydarzeń sportowo-rekreacyjnych.

Zadania w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji realizowane są głównie przez **Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ptaszkowej**, który posiada swoją bazą sportową w Białej Niżnej (lodowisko, korty tenisowe, trasy rolkowe) i Ptaszkowej (Centrum Sportów Zimowych). W zarządzie GOSiR jest teren rekreacyjny o powierzchni 15 ha. W 2023 roku stan zatrudnienia w GOSiR wynosił 20 osób na 19,5 etatach.

Na utrzymanie GOSiR przeznaczono w 2023 r. kwotę 2 875 465,80 zł. w tym utrzymanie lodowiska w Białej Niżnej kosztowało 445 322,02 zł oraz utrzymanie Centrum Sportów Zimowych w Ptaszkowej 2 430 143,78 zł.

Zadania szkoleniowe w obiekcie CSZ w Ptaszkowej realizują Kluby Sportowe z terenu całej Polski m.in. Klub Sportowy SKI Team Wodzisław Śląski, ZKF „OLIMP” Warszawa, Przemyski Klub Podkarpacie, Klub Sportowy SKIMKA Skawina, UKS Ustrobnia , Jedność Nowy Sącz, KrosSki REMSPORT, Kamyk Radzymin MTB Team.

W 2023 r. GOSiR był organizatorem lub współorganizatorem 27 imprez sportowych oraz wydarzeń o charakterze sportowo – rekreacyjnym, w tym m.in.

- 68 Spartakiady dziecięcej Memoriał Romana Stramki i Zbigniewa Kmiecica. Były to zawody narciarskie stylem dowolnym” na trasach biegowych Centrum Sportów Zimowych w Ptaszkowej, w których wzięło udział około 110 uczestników,
- III Półmaraton Jaworze, Bieg górski wokół Jaworza dla około 100 uczestników,
- Biatlon dla każdego, cykl zawodów biathlonowych w których wzięło około 300 dzieci,
- Puchar Polski w biegach nartorolkowych, Mistrzostwa Seniorów i Seniorek o randze krajowej.

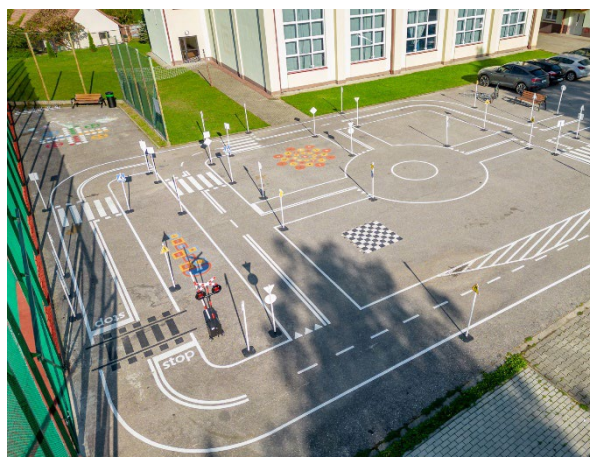
W roku 2023 GOSiR sprzedał biletów i wejściówek w ilości: 33 904 szt. na lodowisko, 20 256 wypożyczeń łyżew, 2 435 wejść na park linowy, 3 702 na zjeżdżalnię, 973 karnety na siłownię, 3 250 wejść wstępów na trasy w sezonie zimowym, 1 447 wypożyczeń nart biegowych. W obiekcie CSZ nocowało 5 143 osoby. Dochód w roku 2023 z tytułu prowadzonej działalności przez GOSiR wyniósł 1 291 098,36 zł.

Mieszkańcy gminy mogli również korzystać z ogólnodostępnej infrastruktury sportowo rekreacyjnej, która znajduje się prawie we wszystkich miejscowościach, takiej jak siłownie zewnętrzne, place zabaw, wielofunkcyjne boiska oraz szkolna infrastruktura sportowa. Na utrzymanie boisk i organizację imprez sportowych promujących gminę, wydatkowano 62 858,16 zł.

W 2023 r. zrealizowano działania w ramach Programu Rozwoju Sportu przyjętego Uchwałą Nr XXXIV/333/2021 Rady Gminy Grybów z dnia 13 grudnia 2021 r. w sprawie w sprawie warunków i trybu finansowania zadania własnego gminy Grybów w zakresie rozwoju sportu.

- Na realizację Programu w roku 2023 przeznaczono 60 000,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Dotacje zostały rozdzielone pomiędzy 6 Klubów Sportowych ubiegających się o dotacje w otwartym konkursie ofert.
- Wydarzenia sportowe, w tym udziałem osób niepełnosprawnych na terenie Gminy realizowane są również jako zlecone zadania organizacjom pozarządowym, działającym w obszarze kultury fizycznej, sportu, rekreacji i turystyki w ramach

Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2023. Na zadania w tym obszarze udzielono 8 dotacji na kwotę 73 380,00 zł

- W 2023 r. powstało kolejne (drugie) miasteczko ruchu drogowego, tym razem przy ZSP w Ptaszkowej. Zadanie polegało na modernizacji istniejącego boiska przy szkole na miasteczko ruchu drogowego dla rowerów. Jest to projekt stanowiący zadanie z zakresu ruchu drogowego i rowerowego, zainicjowany na rzecz poprawy bezpieczeństwa. Inwestycja jest skierowana przede wszystkim do dzieci i młodzieży zamieszkałej na terenie Gminy Grybów. Wartość zadania 98 820,66 zł, w tym dofinansowanie z *Programu Małopolska Infrastruktura Rekreacyjno-Sportowa* 45 030,00 zł.

W 2023 roku otrzymano dofinansowanie z *Programu Sportowa Polska Program Rozwoju Lokalnej Infrastruktury Sportowej* na realizację dwóch przedsięwzięć inwestycyjnych:

- przebudowę boiska trawiastego w Cieniawie, dofinansowanie 1 818 700,00 zł. Prace budowlane rozpoczęto w 2024 roku, które obejmują budowę budynku zaplecza sportowego wraz z instalacjami i przyłączami, oraz budowę boiska sportowego, piłkochwyty, trybun sportowych, oświetlenia oraz rozbiórka dwóch budynków zaplecza socjalnego. Wartość robót po przetargu 2 852 476,89 zł,
- budowę dwóch boisk wielofunkcyjnych przy szkole podstawowej w Cieniawie, dofinansowanie 697 100,00 zł. Wartość robót po przetargu 1 394 293,08 zł.

Na zadania w obszarze Kultury fizycznej i turystyki przeznaczono w roku 2023 3 190 029,68 zł, w tym na wydatki bieżące 3 091 209,02 zł (97%) oraz wydatki majątkowe 98 820,66 zł (3%).

Informacja o pozyskanych funduszach zewnętrznych na realizację projektów:

Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej nr 294741K w miejscowości Cieniawa, gmina Grybów km 0+000,00 - km 0+390,00. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość projektu 2 517 224,27 zł w tym dofinansowanie 1 453 225,00

Moduł II – Zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+ - Klub Senior+ w miejscowości Cieniawa, Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025. Wartość projektu 97 975,49 zł, w tym dofinansowanie 40 800,00 zł,

Poszerzenie oferty kulturalnej w Gminie Grybów poprzez zakup niezbędnej infrastruktury technicznej. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wartość projektu 178 607,04 zł, w tym dofinansowanie 113 647,00 zł,

Budowa miasteczka ruchu drogowego dla rowerów w miejscowości Ptaszkowa Małopolska infrastruktura rekreacyjno – sportowa - MIRS w 2023 roku. Wartość projektu 94 515,66 zł, w tym dofinansowanie 45 030,00 zł,

Małopolski projekt pn. „Już pływam” w 2023 roku "Program Już pływam". Wartość projektu 19 516,00 zł w tym dofinansowanie 9 380,00 zł,

Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości w Gminie Grybów, Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Fundusz Sprawiedliwości. Wartość projektu 20 000,00 zł w tym dofinansowanie 20 000,00 zł,

Zakup autobusu do przewozu dzieci niepełnosprawnych na zajęcia szkolne oraz rehabilitację, Program wyrównywania różnic między regionami PFON Wartość projektu 311 811,15 zł w tym dofinansowanie 265 039,47 zł,

Bezpieczny strażak - Zakup samochodu lekkiego rozpoznawczo-ratowniczego dla OSP Siołkowa. Program Bezpieczny strażak, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wartość projektu 249 594,00 zł w tym dofinansowanie 124 797,00 zł,

MALUCH+ Utworzenie żłobków w miejscowości Florynka i Siołkowa. Program Maluch+ 2022-2029 . Wartość projektu 1 221 015,03 zł, w tym dofinansowanie 1 221 015,03 zł,

Modernizacja budynku OSP w Krużlowej Wyżnej, Gmina Grybów. Małopolskie OSP Część: A .Wartość projektu 149 101,90 zł w tym dofinansowanie 30 000,00 zł,

Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego średniego dla OSP Ptaszkowa. Małopolskie OSP Część:B. Wartość projektu 1 115 487,00 zł, w tym dofinansowanie 45 000,00 zł,

Wykonanie prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym w Kościele p.w. Wszystkich Świętych w Ptaszkowej. Rządowy Program Odbudowy Zabytków-Polski Ład. Wartość projektu 510 000,00 zł w tym dofinansowanie 499 800,00 zł,

Kontynuacja prac konserwatorskich w kościele pw. Narodzenia NPM w Krużlowej Wyżnej z 1520 r. Polski Ład - Rządowy Program Odbudowy Zabytków. Wartość projektu 520 000,00 zł, w tym dofinansowanie 500 000,00 zł,

Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wartość projektu 12 800,00 zł, w tym dofinansowanie 10 000,00 zł,

Małopolska Wieś 2023” - Nowatorska Małopolska Wieś Siołkowa. Wartość projektu 71 400,00 zł w tym dofinansowanie 40 000,00 zł,

Zakup wyposażenia w ramach projektu „Małopolskie świetlice wiejskie 2023” Sołectwo Krużłowa Wyżna Małopolskie świetlice 2023. Wartość projektu 44 830,70 zł w tym dofinansowanie 30 000,00 zł ,

Zakup specjalnego samochodu lekkiego rozpoznawczo - ratowniczego dla OSP Biała Niżna. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej Fundusz Sprawiedliwości. Wartość projektu 249 594,00 zł, w tym dofinansowanie 189 594,00 zł,

Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w budynku administracyjnym Urzędu Gminy Grybów. Dostępna przestrzeń publiczna. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wartość projektu 479 340,94 zł, w tym dofinansowanie 383 472,75 zł,

Budowa boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy szkole podstawowej w m. Cieniawa, Gmina Grybów Sportowa Polska, Ministerstwo Sportu i Turystyki. Wartość projektu 1 443 565,64 zł w tym dofinansowanie 721 700,00 zł,

Budowa budynku zaplecza sportowego wraz z instalacjami i przyłączami, oraz budową boiska sportowego, piłkochwyłów, trybun sportowych, oświetlenia oraz rozbiórka dwóch budynków zaplecza socjalnego w m. Cieniawa, Gmina Grybów, Sportowa Polska, Ministerstwo Sportu i Turystyki. Wartość projektu 3 808 704,93 zł w tym dofinansowanie 1 818 700,00 zł,

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Grybów. Rządowy Fundusz Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych. Wartość projektu 10 357 896,19 zł w tym dofinansowanie 8 000 000,00 zł,

Przebudowa oraz nadbudowa budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej w Siołkowej Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Wartość projektu 8 000 000,00 zł w tym dofinansowanie 6 500 000,00 zł

Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Grybów. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Wartość projektu 2 590 000,00 zł, dofinansowanie 2 000 000,00 zł,

Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie Grybów. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Wartość projektu 2 552 000,00 zł w tym dofinansowanie 2 500 000,00 zł

Roboty impregnacyjne pokrycia dachowego z gontów oraz deskowania ścian i wieży zabytkowego kościoła pw. Narodzenia NMP w Krużłowej Wyżnej. Rządowy Program Odbudowy Zabytków Polski Ład. Wartość projektu 120 000,00 zł w tym dofinansowanie 90 000,00 zł,

Budowa chodnika wokół kościoła pw. Św. Andrzeja Apostoła w Polnej Rządowy Program Odbudowy Zabytków Polski Ład. Wartość projektu 455 000,00 zł w tym dofinansowanie 400 000,00 zł,

Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Grybów Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych: Rozświetlamy Polskę. Wartość projektu 1 597 900,00 zł w tym dofinansowanie 1 278 320,00 zł,

Cyberbezpieczna Gmina Grybów, Program Polska Cyfrowa Cyberbezpieczny Samorząd. Wartość projektu 849 814,13 zł, dofinansowanie 849 814,13 zł.

Wieloletnia Prognoza Finansowa

Podstawowym narzędziem planowania długookresowego w samorządach jest wieloletnia prognoza finansowa (WPF). Wieloletnia Prognoza Finansowa zgodnie z ustawą, obejmuje okres roku budżetowego oraz 3 kolejnych lat budżetowych. Jej opracowanie umożliwia weryfikację długotrwałej stabilności gminy, w szczególności zdolność obsługi długu i utrzymania płynności finansowej w perspektywie dłuższej, a więc wykraczającej poza horyzont czasowy bieżącego roku budżetowego.

Rada Gminy Grybów uchwaliła Wieloletnią Prognozę Finansową *Uchwałą nr XLVII/455/2022 z dnia 28 grudnia 2022 r.*

W Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2023-2026 przyjęto wzrost ogólnych kwot dochodów średnio na poziomie ok. 3,5% począwszy od roku 2023, przy czym w 2023 r. powiększono dochody majątkowe w stosunku do roku 2022 w związku z zaplanowaniem sprzedaży działek mienia komunalnego oraz zaplanowano dodatkowe środki z dochodów majątkowych w ramach programu Polski Ład. W wydatkach przyjęto średnio zwiększenie też na poziomie około 3,5%. W kolejnych latach zaplanowano kontynuację rozpoczętych projektów i wprowadzono kilka nowych.

Prognozę dochodów budżetu Gminy Grybów na 2023 rok sporządzono w oparciu o wnikliwą analizę wykonania dochodów za 2022 rok z zachowaniem zasady ostrożności szacowania, przewidywane wskaźniki inflacji publikowane przez Ministerstwo Finansów, stawki podatkowe obowiązujące w Gminie Grybów na 2023 r., analizę planowanych dochodów własnych (podatki i opłaty lokalne oraz pobieranie przez Urzędy Skarbowe udziałów w podatkach bezpośrednich /PIT, CIT/), jak również zakładane dochody z mienia na 2023 r. z uwzględnieniem otrzymanych informacji w tym zakresie.

Wydatki bieżące ze względu na konieczność spełnienia warunków określonych w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, zaplanowano w kolejnych latach ze wzrostem proporcjonalnym do wzrostu dochodów bieżących. Przy zaciągniętej pożyczce, zaplanowano przewidywane wydatki na obsługę długu w kolejnych latach.

Przy naliczeniu wydatków na wynagrodzenia i składek związanych z ich naliczaniem kierowano się następującymi zasadami: dla pracowników zatrudnionych w Gminnych Jednostkach Organizacyjnych zaplanowano wzrost wynagrodzenia w związku z podwyższeniem płacy o 600,00 zł w stosunku do 2022 roku, wzrost spowodowany jest również prognozowanymi odprawami emerytalnymi, nagrodami jubileuszowymi. W kolejnych latach zaplanowano wzrost na poziomie około 3,5%.

W 2023 roku przychody zaplanowano na poziomie 7 964 364,00 zł. Obejmowały one: nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych w kwocie 7 401 072,00 zł, wolne środki pozostające z rozliczenia budżetu na koniec 2021 roku i nie zaangażowane w budżecie 2022 r. w kwocie 563 292,00 zł.

W kolejnych latach, tj. 2023 - 2025 prognozowano rozchody na spłatę rat zaciągniętej pożyczki. Zgodnie z zawartą umową i zaplanowanym harmonogramem spłata przedstawia się następująco: rok 2023 - spłata 4 000 000,00 zł, rok 2024 - spłata 4 000 000,00 zł, rok 2025 - spłata 4 000 000,00 zł.

W 2023 roku różnicę między dochodami, a wydatkami stanowił deficyt budżetu w kwocie 3 964 364,00 zł, który został sfinansowany z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych § 957 w wysokości 3 401 072,00 zł oraz wolnych środków o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy § 950 w kwocie 563 292,00 zł.

W budżecie na 2023 r. zaplanowano ujemną różnicę pomiędzy dochodami i wydatkami budżetowymi. Wynik budżetu planuje się na poziomie 3 964 364,00 zł, a jego pokrycie

planuje się z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych – 3 401 072,00 zł, wolnych środków pozostających z rozliczenia budżetu na koniec 2021 r. i niezaangażowanych w budżecie na 2022 r. – 563 292,00 zł;

Prognozowane zadłużenie Gminy Grybów na 01.01.2023 rok wynosi 12 000 000,00 zł. Przyjęto, że dług (jego spłata) będzie finansowany w pierwszej kolejności z wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt. 6 ustawy o finansach publicznych.

Wykonanie przedsięwzięć ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej

Wykonanie przedsięwzięć zawartych w WPF na koniec 2023 r. przedstawiało się następująco:

Erazmus + You start then wait for the others szkoła Podstawowa w Gródku

Program realizowany przez Szkołę Podstawową w Gródku w latach 2020–2023. Na 2023 r. zaplanowane środki wydatkowano w 100% tj. w wysokości 46 525,00 zł. Projekt w 2023 roku został zakończony i rozliczony.

Redukcja niskiej emisji sektora mieszkaniowego na terenie gminy Grybów poprzez dofinansowanie wymiany niskosprawnych źródeł ciepła na paliwa stałe na nowoczesne urządzenia grzewcze - Poprawa jakości życia mieszkańców i ochrona środowiska

W 2023 roku dokonano wymiany 65 piecy na kocioł za kwotę 694 550,00 zł, zgodnie z zasadami przydzielania dotacji wynosi max. 8 000 złotych, zaś dofinansowanie na modernizację instalacji wynosi maksymalnie 6 000 złotych. Łączna maksymalna kwota dofinansowania może wynieść 14 000 złotych. Zaangażowanie rzeczowe na koniec 2023 roku wyniosło 100% a finansowe 93,62%. Niewykorzystane środki wynikają z progów dofinansowania. Wydatki bieżące związane w realizacją zadania przy planie 15 661,68 zł zostały poniesione w kwocie 15 378,78 zł co stanowi 98,19%.

Cyfrowa Gmina zwiększenie dostępności do cyfrowych usług publicznych dla mieszkańców Gminy

Celem projektu jest wsparcie rozwoju cyfrowego instytucji samorządowych oraz zwiększenie cyberbezpieczeństwa. Wydatki związane z realizacją projektu, zakupem sprzętu i oprogramowania przy planie 346 229,34 zł zostały poniesione w 100%. Projekt zakończono w 2023 roku.

"Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej" pn. Poznajemy nowe kultury - otwieramy się na Europę - Partnerstwo współpracy szkół

Celem projektu jest edukacyjny wyjazd dzieci i młodzieży szkolnej do Grecji. Realizacja projektu zaplanowana jest na I półrocze 2024 roku.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Krużłowa Wyżna, Stara Wieś w Gminie Grybów - poprawa warunków życia mieszkańców

Zadanie inwestycyjne dotyczące rozbudowy sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Krużłowa Wyżna, Stara Wieś zaplanowana na lata 2023-2024. Plan na 2023 rok w kwocie 2 307 178,00 zł został zrealizowany w 98,94% tj. w kwocie 2 282 861,90 zł.

Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej nr 294741K w m. Cieniawa - poprawa warunków życia mieszkańców

W lipcu 2023 roku została podpisana umowa o przyznaniu pomocy na realizację zadania z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020. Planowany termin zakończenia robót: 15 miesięcy od dnia podpisania umowy. Termin wyłonienia wykonawcy i podpisania umowy planowany jest na styczeń 2024 roku.

Usługi pocztowe – doręczenie informacji i zawiadomień mieszkańcom

Zabezpieczono środki na 2023 rok w wysokości 318 000,00 zł wykorzystano w wysokości 297 705,00 zł.

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych zmieszanych i odpadów segregowanych z terenu Gminy Grybów – Utrzymanie porządku.

Przedsięwzięcie to ma na celu utrzymanie porządku w Gminie Grybów. W 2023 roku na ten cel przeznaczono 4 500 000,00 zł. Wykonanie w 2023 roku wynosi 4 392 241,18 zł tj. 97,60%.

Zimowe utrzymanie dróg – zabezpieczenie dojazdów na drogach gminnych

Na ten cel w 2023 roku przeznaczono kwotę 1 030 000,00 zł. Wydatkowano 738 603,64 zł tj. 71,70%.

Ubezpieczenie mienia – ubezpieczenia mienia gminy

Zabezpieczono środki na lata 2021-2024 w wysokości 390 000,00 zł. Zabezpieczone środki na 2023 rok w wysokości 130 000,00 zł zostały wykorzystane w wysokości 45 944,04 zł tj. 35,24%.

Ustalenie przebiegu granic oraz podział działki ewidencyjnej nr 495 obręb Wyskitna

Zawarto umowę na ustalenie przebiegu granic oraz podział działki ewidencyjnej nr 495 obręb Wyskitna. Zadanie zakończono w 2023 roku. Kwota planu w wysokości 7 900,00 zł została zrealizowana w 100%.

Budowa Szkoły Podstawowej wraz z salą sportową w miejscowości Gródek -

Poprawa warunków nauczania w szkole

Realizacja zadania przewidziana na latach 2021-2024 o łącznych nakładach 15 047 600,00 zł. W 2023 roku rozliczono roboty przy planie 4 408 000,00 zł w wysokości 4 393 248,84 zł zgodnie z harmonogramem rzeczowo - finansowym.

Projekt budowlany ujęcia wody "Cisawy dla mieszkańców Gminy" - poprawa warunków życia mieszkańców wsi

W ramach poniesionych wydatków opracowano dane pomiarowe dla poboru wód dla projektowanego ujęcia wody na potoku Cisawy. Kwota planu w wysokości 96 100,00 zł została zrealizowana w 87,63% tj. w wysokości 84 213,31 zł.

Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Biała Niżna, Stróże w Gminie Grybów -

Zaopatrzenie mieszkańców wsi w wodę

Projekt realizowany z udziałem środków Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych. Łączna wartość inwestycji to kwota 3 355 117,94 zł. Wysokość wydatków poniesionych w 2023 roku przy planie 1 680 884,09 wyniosły 1 665 884,07 zł. Łączna wartość poniesionych wydatków to kwota 3 325 233 95 zł. Zadanie zostało zrealizowane.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej w m. Kąclowa w Gminie Grybów - poprawienie jakości życia mieszkańców i ochrona środowiska

Realizacja zadania w latach 2022-2023. Wartość zadania 9 280 046,37 zł. W 2023 roku plan 4 649,273,24 zł został zrealizowany w 99,69% tj. w kwocie 4 635 260,93 zł. Łączne poniesione wydatki to kwota 9 251 049,44 zł. Zadanie zostało zakończone w 2023 roku.

Opracowanie projektu rozbudowy sieci wodociągowej w m. Gródek - poprawa warunków życia mieszkańców wsi

Projekt rozbudowy sieci wodociągowej w m. Gródek został zgodnie z umową zrealizowany w 2023 roku w kwocie 195 513,42 zł przy planie 221 500,00 zł tj. 88,27%.

**Budowa drogi gminnej „Do szkoły” wraz z mostowym drogowym w m. Gródek
dostęp do nowobudowanej Szkoły**

Zadanie zakończone zgodnie z planem. Kwota poniesionych wydatków to 1 697 602,19 zł przy planie 2 000 000,00 zł. Realizacja planu w 84,88%.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Grybów – Ochrona powietrza

W roku 2022 zadanie było realizowane w ramach dofinansowania do OZE. Łączna kwota dofinansowania wyniosła 197 396,16 zł. W 2023 roku odstąpiono od zadania.

Budowa Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Krużlowej Niżnej – Poprawa dostępu do czytelnictwa

Zgodnie z zawartą umową realizacja zadania to lata 2022-2023. Środki zabezpieczone z budżetu Gminy to kwota 915 551,00 zł. Na rok 2023 plan w wysokości 735 451,00 zł został zrealizowany w 99,98% tj. w kwocie 735 363,78 zł. Łączna kwota poniesionych wydatków to 913 823,78 zł

Projekt obejmował budowę nowego budynku filii biblioteki publicznej w Krużlowej Niżnej. Głównym celem zadania było zwiększenie dostępności infrastruktury biblioteki publicznej poprzez rozszerzenie jej funkcji oczekiwanej przez lokalną społeczność, stwarzając warunki do utrzymania i rozwoju czytelnictwa oraz uczestnictwa w kulturze różnych grup wiekowych.

Budowa przedszkola w formie zaprojektuj i wybuduj wraz z kompletną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowaniem terenu w m. Florynka –

Poprawa infrastruktury edukacyjnej

W 2022 roku opracowano program funkcjonalno-użytkowy i wydatkowano kwotę 43 050,00 zł. W 2023 roku podpisano umowę z wykonawcą. Termin realizacji inwestycji zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym zaplanowany jest na 2024 rok.

Projekt sieci kanalizacji sanitarnej w m. Stróże - Kowalnia -

Poprawa życia mieszkańców i ochrony środowiska. Zawarta umowa w 2022 roku na opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej wraz z uzyskaniem odpowiednich uzgodnień i decyzji oraz sprawowaniem nadzoru autorskiego nad projektem została zakończona zgodnie z terminem w 2023 roku. Kwota poniesionych wydatków to 78 802,00 zł.

Prace projektowe sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kąclowa, Florynka, Binczarowa, Wawrzka, Ptaszkowa –

Poprawa jakości życia mieszkańców i ochrony środowiska

Łączne planowane nakłady na ten cel wynoszą 251 535,00 zł. Plan wydatków na 2023 rok to kwota 64 391,00 zł zrealizowano w kwocie 46 512,40 zł. Prace projektowe zostały zakończone.

Opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania "Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w m. Ptaszkowa II etap -

poprawa warunków życia mieszkańców. Umowa z 2023 roku obejmuje opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania "Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w m. Ptaszkowa - etap II". Planowany termin zakończenia opracowania dokumentacji to czwarty kwartał 2024 r. Wartość zadania 371 814,00 zł, plan na 2023 roku 63 200,00 zł został wykonany w 99,93% tj. 63 159,19 zł.

Zakup autobusu do przewozu dzieci niepełnosprawnych na zajęcia szkolne i rehabilitację-zapewnienie dzieciom niepełnosprawnym dowozu na rehabilitację oraz zajęcia edukacyjne do oddziałów integracyjnych

W 2023 roku przeprowadzono pierwszy przetarg na zakup autobusu, który został unieważniony z uwagi na przekroczoną kwotę dostępnych środków. W 2024 roku zostanie przeprowadzony drugi przetarg. Planowane wydatkowanie IV kwartał 2024.

Opracowanie dokumentacji budowlanej wykonawczej budowy przepustu na potoku "Bez Nazwy" w dz. ew. 439 i dz. ew. 557 w m. Polna - poprawa warunków życia mieszkańców

W 2023 roku została podpisana umowa na realizację prac projektowych. Wartość umowy 49 200,00 zł. Planowany termin zakończenia prac projektowych IV kwartał 2024 r.

Opracowanie dokumentacji budowlanej, wykonawczej budowy chodnika, oświetlenia ulicznego w ciągu drogi powiatowej nr 1575K Królowa Górna-Ptaszkowa-Grybów: ul. Bez Nazwy w m. Ptaszkowa dz. 1216- granica m. Ptaszkowa-Biała Niżna - poprawa warunków życia

W sierpniu 2023 roku została podpisana umowa na realizację prac projektowych. Wartość umowy 73 500,00 zł. Planowany termin zakończenia prac projektowych to listopad 2024 r.

MALUCH+ z KPO na utworzenie 30 miejsc w 2 żłobkach Florynka i Siołkowa - pomoc obywatelom w opiece nad dziećmi

Środki finansowe z Programu MALUCH+ na utworzenie 30 miejsc w 2 żłobkach w m. Florynka i Siołkowa są przyznane. Wykorzystane będą zgodnie z harmonogramem w II i III kwartale 2025 roku na zakup wyposażenia dla 2 żłobków we Florynce i Siołkowej. Budynek we Florynce jest w trakcie budowy.

Rozbudowa drogi gminnej Nr 294698K Wyskitna - Na Bugaj w km 3+411,00 - 3+503,52 - poprawa warunków życia mieszkańców

W 2023 roku została podpisana umowa na realizację przedmiotowego zadania. Łączna wartość zabezpieczonych środków to kwota 1 209 895,00 zł. W 2023 roku przy planie 405 000,00 zł wydatkowano kwotę 403 115,96 zł zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym. Realizacja w 2023 roku to 99,53%.

Opracowanie dokumentacji budowlanej wykonawczej budowy chodnika w ciągu drogi powiatowej Ropa - Gródek - Biała Niżna nr drogi 1505K w m. Gródek - poprawa życia i bezpieczeństwa mieszkańców

Umowa na opracowanie w/w dokumentacji została podpisana w 2023 roku z terminem realizacji w 2024 roku. Wartość umowy 116 000,00 zł.

Opracowanie dokumentacji budowlanej, wykonawczej budowy chodnika, oświetlenia ulicznego w ciągu drogi powiatowej nr 1571K Ptaszkowa - Wojnarowa w m. Krużłowa Niżna - poprawa warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców

Umowa została podpisana w 2023 roku na realizację prac projektowych. Wartość umowy 92 000,00 zł. Planowany termin zakończenia prac projektowych listopad 2024 r.

Budowa boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w m. Cieniawa, Gmina Grybów - poprawa infrastruktury sportowej

Planowana realizacja inwestycji jest na lata 2024 i 2025. Procedura przetargowa zaplanowana jest na I kwartał 2024 roku. Łączna wartość nakładów to kwota 1 443 565,64 zł.

Budowa budynku zaplecza sportowego wraz z instalacjami i przyłączeniami oraz budową boiska sportowego, piłkochwyków, trybun sportowych, oświetlenia oraz rozbiórka dwóch budynków zaplecza socjalnego w m. Cieniawa - poprawa infrastruktury sportowej

Realizacja inwestycji planowana na lata 2024 i 2025. Procedura przetargowa zaplanowana na I kwartał 2024 roku. Łączna wartość inwestycji to kwota 3 808 704,93 zł.

Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w budynku administracyjnym Urzędu Gminy Grybów - dostępna przestrzeń publiczna

Środki finansowe przyznane z PFRON na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych Urzędu Gminy. Łączna kwota wydatków to 479 340,94 zł z terminem wykorzystania w III i IV kwartale 2024 roku.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Grybów: Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Florynka z udziałem środków Programu Inwestycji Strategicznych - poprawa jakości życia mieszkańców i ochrona środowiska

Zadanie przedmiotowe ujęte w wieloletniej prognozie finansowej celem dalszego procedowania i przeprowadzenia postępowania przetargowego. Wyłonienie wykonawcy przewidziane jest na I kwartał 2024 roku, natomiast termin realizacji inwestycji to lata 2024-2025.

Przebudowa oraz nadbudowa budynku usługowego terapii zajęciowej, pomocy społecznej wraz z przedszkolem oraz żłobkiem zlokalizowanym na dz. ew. 1355 w m. Siołkowa - pomoc obywatelom w opiece nad dziećmi

Realizacja zadania w trakcie procedowania. Przeprowadzenie postępowania przetargowego oraz wyłonienie wykonawcy przewidziane jest na 2024 rok. Termin realizacji zadania to lata 2024- 2025.

Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania "Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Binczarowa III etap - poprawa życia mieszkańców i ochrona środowiska

Umowa na opracowanie przedmiotowej dokumentacji zawarta w grudniu 2023 roku. Termin realizacji sierpień 2024 rok.

Wykonanie dokumentacji geodezyjnej związanej z podziałem działki ew. nr 186/1 ob. Polna Gmina Grybów w celu wydzielenia terenu zajętego przez przepompownię z ustaleniem służebności drogowej dojazdu do przepompowni - regulacja stanu prawnego gruntu

Wykonanie całości zakresu umowy na kwotę 1 800,00 zł zaplanowano 2024 roku.

Wykonanie dokumentacji geodezyjnej związanej z podziałem działek ewid nr 399/1 ob. Krużłowa Niżna, 1411/2 ob. Siołkowa, 171; 59/8; 365/1 ob. Polna, 1365/19 ob. Kąclowa Gmina Grybów w celu wydzielenia terenu zajętego przez przepompownię z ustanowieniem służebności drogowej dojazdu do przepompowni - regulacja stanu prawnego

Wykonanie całości zakresu umowy w 2024 r, wartość umowy to kwota 14 000,00 zł.

Opracowanie projektu budowlanego wielobranżowego z elementami wykonawczymi: przebudowa i rozbudowa budynku komunalnego nr 31 na działce

1355 w m. Siółkowa na potrzeby przedszkola o żłobka - pomoc obywatelom w opiece nad dziećmi

Termin wykonania projektu budowlanego ze względów technicznych przesunięto na I kwartał 2024 roku. Wartość projektu to kwota 147 600,00 zł.

Budowa oświetlenia ulicznego w ciągu dr. powiatowej nr 1576K Nowy Sącz-Florynka w km 20+590,00-21+589,04 w m. Florynka, Binczarowa - poprawa warunków życia mieszkańców

Przedmiotowa umowa o wartości 170 744,29 zł została podpisana w III kwartale 2023 roku. Planowany termin zakończenia robót budowlanych to maj 2024 r.

Informacja o stanie mienia komunalnego

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku zasób komunalny Gminy Grybów powiększył się o grunt o łącznej powierzchni 2,4449 ha i wynosił 524,9034ha w tym grunty stanowiące własność oraz prawo użytkowania wieczystego Gminy Grybów – 413,6373 ha w pozostałej części są to grunty będące w posiadaniu Gminy Grybów.

Wykazana powyżej powierzchnia nabytych gruntów tj. 2,4449ha została nabyta w drodze umów cywilno - prawnych tj. notarialnych umów darowizny, notarialnych umów sprzedaży, poprzez decyzje komunalizacyjne wydane przez Wojewodę Małopolskiego oraz decyzje Wójta Gminy Grybów wydane w oparciu o art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Nabycie w/w gruntu nastąpiło na cele związane z infrastrukturą drogową i dotyczyło poszerzenia istniejących dróg gminnych, tworzenia nowych ciągów komunikacyjnych jak i regulacji stanu prawnego istniejących dróg. Na ten cel zostały nabyte działki położone w miejscowościach: Biała Niżna, Chodorowa, Cieniawa, Krużłowa Niżna, Krużłowa Wyżna, Polna, Siołkowa, Stara Wieś, Stróże, Wyskitna.

W IV kwartale 2023 roku gmina Grybów zakupiła od osób fizycznych w formie notarialnej umowy sprzedaży działki o łącznej powierzchni 0,0761ha położone w Wyskitnej na cele związane z infrastrukturą drogową (regulacja stanu prawnego istniejącej drogi gminnej pn "Od Stróż do Szury").

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku gmina Grybów zbyła działki komunalne położone w miejscowości Florynka i Ptaszkowa. W wyniku realizacji *Uchwały Rady Gminy Grybów Nr L/477/2023 z dnia 20 marca 2023 roku w sprawie wyrażenia zgody na zbycie w drodze bezprzetargowej nieruchomości stanowiącej własność Gminy Grybów położonych w miejscowości Florynka i Ptaszkowa* - zbycie działek objętych w/w uchwałą nastąpiło w formie bezprzetargowej i związane było z polepszeniem warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiednich.

W ten sposób została zbyta działka o powierzchni 0,36 ha położonej w Ptaszkowej. Sprzedaż tej działki nastąpiła za kwotę 58 500,00 zł (netto) oraz powierzchni 0,0875ha położone we Florynce. Gmina Grybów sprzedała w/w działki za kwotę 20 000 zł (netto)

Oprócz nieruchomości o łącznej powierzchni 413,6373ha, których gmina Grybów jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym. W zasobie komunalnym Gmina posiada działki o łącznej powierzchni 111,2661 ha, dla których w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostę Nowosądeckiego figuruje : gmina Grybów jako władająca na zasadach samoistnego posiadania. W znacznej części są to działki stanowiące drogi położone w miejscowości : Biała Niżna, Chodorowa, Cieniawa, Gródek, Krużłowa Niżna, Krużłowa Wyżna, Stara Wieś, Stróże i Wyskitna

Na dzień 31 grudnia 2023 roku gminny zasób (z wyjątkiem placówek oświatowych Szkół Podstawowych, Zespołów Szkolno-Przedszkolnych, które stanowią przed trwałego zarządu) składał się z niżej wymienionych budynków komunalnych:

Budynek Urzędu Gminy w Grybowie ul. Jakubowskiego 33, Budynek komunalny nr 33A w Grybowie (budynek administracyjny), Budynek nr 633 w Ptaszkowej, Budynek nr 360 w Stróżach, Budynek nr 1 w Krużłowej Wyżnej, Budynek nr 325 we Florynce, Budynek nr 157 we Florynce, Budynek nr 15 w Krużłowej Niżnej, Budynek nr 71 w Gródku, Budynek nr 78 w Kąclowej, Budynek nr 5 w Polnej, Budynek nr 35 w Siołkowej, Budynek nr 10 w Starej Wsi, Budynek nr 196 w Cieniawie, Budynek nr 504 w Ptaszkowej, Budynek nr 194 w Krużłowej Wyżnej, Budynek nr 270 w Stróżach, Budynek nr 306 we Florynce, Budynek nr 60 w Wawrzce, Budynek nr 950 w Ptaszkowej, Budynek nr 24 w Binczarowej, Budynek nr 104 w Krużłowej Wyżnej, Budynek nr 18 w Chodorowej, Budynek Biblioteki w Krużłowej Niżnej na dz. Nr 508, Budynek nr 31 w Siołkowej, Lokal socjalny dla Romów, Budynek socjalny przy punkcie selektywnej zbiórce odpadów komunalnych w Białej Niżnej.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku obowiązywało :18 umów dotyczących dzierżawy gruntów rolnych i gruntów dzierżawionych i wynajmowanych na działalność pozarolniczą, 15 umów najmu na lokale mieszkalne, w tym 9 umów lokali socjalnych., 3 umowy, których przedmiotem wynajmu są lokale mieszkalne zlokalizowane w budynkach oświatowych gminy Grybów tj. w Szkole Podstawowej w Polnej, Zespole Szkolno- Przedszkolnym w Siołkowej, Zespole Szkolno- Przedszkolnym Nr 1 w Ptaszkowej, 22 umów najmu i dzierżaw na lokale użytkowe, w tym 11 umów dotyczyło podmiotów prowadzących działalność z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (gabinety lekarskie i gabinety stomatologiczne). Pozostałe umowy najmu dotyczyły wynajmu lokali komunalnych na cele związane z działalnością handlową i usługową.

Wysokość obowiązujących stawek za wynajem i dzierżawę lokali użytkowych i stawek za dzierżawę gruntów na cele związane z działalnością pozarolniczą określają : *Zarządzenie 178/2021 Wójta Gminy Grybów z dnia 21 grudnia 2021 roku w sprawie ustalenia minimalnych stawek za wynajem i dzierżawę lokali użytkowych stanowiących zasób komunalny Gminy Grybów i Zarządzeniem nr 180/2021 Wójta Gminy Grybów z dnia 20 grudnia 2021 roku w sprawie ustalenia minimalnych stawek czynszu dzierżawnego i wynajem działek stanowiących zasób komunalny Gminy Grybów.*

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku – gmina Grybów posiadała na własność grunt, który stanowił przedmiot użytkowania wieczystego. Grunt ten obejmował obszar o łącznej powierzchni 6,3736 ha i składał się z działek położonych w miejscowości: Biała Niżna, których użytkownikiem wieczystym jest Spółdzielczy Zakład Usługowo Produkcyjny w Białej Niżnej oraz Spółka METBUD. Grunt o łącznej powierzchni 2,5131ha, Florynce, których użytkownikiem wieczystym jest Kółko Rolnicze we Florynce oraz Firma PAR KUR. Grunt o łącznej powierzchni 0,80ha, Krużlowa Wyżna, których użytkownikiem wieczystym jest Kółko Rolnicze w Krużlowej Wyżnej. Grunt o pow. 0,30ha Siołkowej, których użytkownikiem wieczystym jest Spółka Browar Pilswiezer z siedzibą w Siołkowej.

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku gmina Grybów była użytkownikiem wieczystym gruntu o powierzchni 1,1654ha. W skład tego gruntu wchodziły działki ewidencyjne położone w miejscowości: Biała Niżna o łącznej powierzchni 0,3546ha, Ptaszkowa o łącznej powierzchni 0,1360ha oraz Stróże o łącznej powierzchni 0,6748ha. W pierwszym kwartale 2023 roku gmina Grybów nabyła prawo użytkowania wieczystego do działki nr 2326/6 o powierzchni 0,0334ha położonej w Białej Niżnej na cele związane z infrastrukturą drogową.

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku z tytułu wykonywania praw własności i innych praw majątkowych gmina Grybów uzyskiwała następujące dochody:

- dochody z czynszów za wynajem i dzierżawę składników majątkowych: 160 950, 01 zł
- wpływy z usług 80 970,87 zł
- dochody z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów 16 954,50 zł
- inne dochody z gospodarowania składnikami mienia komunalnego wraz z powstałymi odsetkami 73 991,29 zł
- dochody ze sprzedaży składników mienia komunalnego 78 500,00 zł

Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Gminy Grybów do roku 2030

Strategia Rozwoju Gminy Grybów do roku 2030 została przyjęta Uchwałą Nr XXXVIII/383/2022 Rady Gminy Grybów z dnia 28 kwietnia 2022 r.

Zgodnie z zapisami Strategii, dokument ten podlega monitorowaniu i ewaluacji w formie sprawozdania przedkładanego Radzie Gminy raz na 2 lata w ramach Raportu o stanie Gminy. Celem sprawozdawania realizacji Strategii jest weryfikacja skuteczności działań, określonych w ramach celów strategicznych ujętych w tym opracowaniu. Tym samym monitoring realizacji Strategii prowadzony jest w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych zadań, uwzględnionych w planach działań dla domen strategicznego rozwoju. Kolejny okres sprawozdawczy przypadnie na rok 2025.

Wyznaczonym w strategii celom strategicznym przyporządkowano odpowiednie wskaźniki monitorowania rezultatów. Ich wykaz oparto o dane łatwe i możliwe do zmierzenia, a także wskazano kierunki zmian wartości docelowych. Uwzględniono przy tym obecne trendy (opisane w strategii w analizie trendów zewnętrznych) oraz ustalenia w szczególności w odniesieniu do spodziewanych możliwości inwestycyjnych w najbliższym dziesięcioleciu.

Badanie weryfikacji stopnia realizacji Strategii na koniec roku 2023 pozwoliło na stwierdzenie, że Strategia jest w pełni realizowana. Oznacza to, że plan wpisywania się w ogólnokrajowe tendencje, z minimalizowaniem negatywnych konsekwencji globalizacji, cyfryzacji, gospodarki informacyjnej oraz z próbą przeciwdziałania starzeniu się populacji regionu został przez Wójta Gminy zrealizowany.

Zasadność realizacji niektórych projektów flagowych została poddana analizie z uwagi na nowe perspektywy rozwoju oraz możliwości pozyskania dodatkowych środków zewnętrznych na realizowane projekty. Poniżej przedstawione zostały wskaźniki oraz postęp w ich realizacji w poszczególnych domenach strategicznego rozwoju/obszarach działalności. Ich wartość jest przedstawiana dla roku bazowego (2019 lub 2020) oraz 2030 tj. ostatniego roku realizacji Strategii Rozwoju. Wartości oznaczono symbolami oznaczającym oczekiwany wzrost wartości oraz oznaczającym oczekiwany spadek wartości.

W odniesieniu wskaźników względnych (np. udział, stosunek) wartość docelowa oznacza jej wysokość w chwili opracowania danych do monitoringu, natomiast w przypadku wskaźników bezwzględnych (np. liczba, ilość, długość) wartość oznacza jej wysokość łączną (całkowity spadek lub przyrost od 2020 r.) lub roczną (średnia roczna wartość w okresie od 2020 r.).

Domena 1. Zrównoważony rozwój gospodarczy

- Liczba nowych punktów informacyjnych o charakterze krajoznawczo – turystycznym - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r. zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r. +1 ↗
- Wskaźnik bezrobocia - liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 5,07 zakłada *spadek*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r - 6,72 ↘;
- Udział osób bezrobotnych w wieku 18 -25 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 18,53 % zakłada *spadek*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 21,13 % ↘;

- Liczba przedsiębiorstw, których główna siedziba firmy znajduje się na terenie gminy - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 1 325 (CEIDG 12.2020) zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r -1 392 (CEIDG 12.2023) **↗**;
- Dochody gminy z tytułu podatku od działalności gospodarczej (CIT) na mieszkańca - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 5,90 zł zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 13,18 zł **↗**;
- Liczba zrealizowanych zajęć z zakresu przedsiębiorczości - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r zakłada *wzrost* ; Osiągnięta na koniec roku 2023 r **↗** ;
- Powierzchnia nowopozyskanych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 1 **↗**;
- Poziom zadłużenia gminy - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 0 zł zakłada utrzymanie na tym samym poziomie; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 8 mln zł;

Domena 2. Dostępność wysokiej jakości usług publicznych i aktywna społeczność

- Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów sportowych (hale, boiska) - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 3 **↗**;
- Liczba uczestników zajęć w instytucjach kultury – biblioteki - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – Średnio 3 tys. os. rocznie zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r - Średnio 3 tys. os. Rocznie **↗**;
- Liczba zmodernizowanych obiektów kultury (centra kultury, biblioteki) - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 2 **↗**;
- Wyniki egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – J. polski – 62, Matematyka – 46, J. angielski - 59 - zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – J. polski – 70 **↗**, Matematyka – 55 **↗**, J. angielski – 60 **↗**;
- Liczba dzieci przypadających na oddział szkoły podstawowej - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 17; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 17 **↘**;
- Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 66,4 % (2019) zakłada *spadek*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 69,14 % (2023) **↘**;
- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na 1000 mieszk. - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 1,76 zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 9,3 **↗**;
- Odsetek budżetu gminy przeznaczonych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 2,46 % **↗**;
- Liczba osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. Ludności - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 1 037 zakłada *spadek*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 1 071 **↘**;

- Liczba zmodernizowanych obiektów służących organizacji wydarzeń gminnych - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r
- Całkowita długość ścieżek rowerowych w gminie - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 80 km zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 90 km

Domena 3. Zielona i zadbane przestrzeń gminy

- Liczba zdarzeń drogowych rocznie - przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 20 (www.obserwatoriumbrd.pl) zakłada *spadek*; osiągnięta na koniec roku 2023 r – 388
- Liczba wyznaczonych i zabezpieczonych miejsc zwolnionej jazdy i priorytetu ruchu pieszego- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 14
- Długość dróg nowopowstałych i zmodernizowanych- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 36 km
- Liczba przyłączy do sieci wodociągowej- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 1 423 (przyłączy) zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 1 741 (przyłączy)
- Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 1 882 (przyłączy) zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 2 645 (przyłączy)
- Liczba funkcjonujących gminnych ujęć wody- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 16
- Liczba wymienionych przestarzałych pieców węglowych- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 395 (suma 2015-2019) zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 597 (suma 2015-2023)
- Liczba kampanii na rzecz korzystania z transportu publicznego w gminie i poza jej granicami- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r –
- Odsetek odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych- przyjęta wartość bazowa na koniec 2020 r – 42 % zakłada *wzrost*; Osiągnięta na koniec roku 2023 r – 45 %